

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 29. júla 2019*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Životné prostredie – Dohovor z Espoo – Aarhuský dohovor – Ochrana prirodzených biotopov, ako aj voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín – Smernica 92/43/EHS – Článok 6 ods. 3 – Pojem ‚projekt‘ – Zhodnotenie dosahov na príslušnú lokalitu – Článok 6 ods. 4 – Pojem ‚dôvody vyššieho verejného záujmu‘ – Ochrana voľne žijúceho vtáctva – Smernica 2009/147/ES – Posudzovanie vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie – Smernica 2011/92/EÚ – Článok 1 ods. 2 písm. a) – Pojem ‚projekt‘ – Článok 2 ods. 1 – Článok 4 ods. 1 – Posudzovanie vplyvov na životné prostredie – Článok 2 ods. 4 – Vyňatie z posudzovania – Postupné ukončenie jadrovej energetiky – Vnútroštátna právna úprava stanovujúca jednak opätovné začatie činnosti priemyselnej výroby elektrickej energie v neprevádzkovanej jadrovej elektrárni na dobu približne desiatich rokov s účinkom odkladu dátumu jej deaktivácie a ukončenia jej činnosti, ktorý pôvodne stanovil vnútroštátny zákonodarca, o desať rokov a jednak odklad termínu pôvodne stanoveného tým istým zákonodarcom na deaktiváciu a ukončenie priemyselnej výroby elektrickej energie v prevádzkovanej elektrárni tiež o desať rokov – Neexistencia posudzovania vplyvu na životné prostredie“

Vo veci C-411/17,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Cour constitutionnelle (Ústavný súd, Belgicko) z 22. júna 2017 a doručený Súdnemu dvoru 7. júla 2017, ktorý súvisí s konaním:

Inter-Environnement Wallonie ASBL,

Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen ASBL

proti

Conseil des ministres,

za účasti:

Electrabel SA,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda K. Lenaerts, podpredsedníčka R. Silva de Lapuerta, predsedovia komôr J.-C. Bonichot (spravodajca), A. Prechal, M. Vilaras, E. Regan, T. von Danwitz, C. Toader a C. Lycourgos, sudcovia A. Rosas, M. Ilešič, J. Malenovský, M. Safjan, D. Šváby a C. G. Fernlund,

generálna advokátka: J. Kokott,

* Jazyk konania: francúzština.

tajomník: V. Giacobbo-Peyronnel, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 10. septembra 2018,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Inter-Environnement Wallonie ASBL a Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen ASBL, v zastúpení: J. Sambon, avocat,
- Electrabel SA, v zastúpení: T. Vandenput a M. Pittie, avocats, ako aj D. Arts a F. Tulkens, advocaten,
- belgická vláda, v zastúpení: M. Jacobs, C. Pochet a J. Van Holm, splnomocnené zástupkyne, za právnej pomoci G. Block a K. Wauters, avocats, ako aj F. Henry,
- česká vláda, v zastúpení: M. Smolek, J. Vláčil, J. Pavliš a L. Dvořáková, splnomocnení zástupcovia,
- nemecká vláda, v zastúpení: pôvodne T. Henze a D. Klebs, neskôr D. Klebs, splnomocnení zástupcovia,
- rakúska vláda, v zastúpení: pôvodne C. Pesendorfer, neskôr M. Oswald a G. Hesse, splnomocnení zástupcovia,
- portugalská vláda, v zastúpení: L. Inez Fernandes, M. Figueiredo, J. Reis Silva a L. Medeiros, splnomocnení zástupcovia,
- fínska vláda, v zastúpení: J. Heliskoski, splnomocnený zástupca,
- vláda Spojeného kráľovstva, v zastúpení: S. Brandon, J. Kraehling, G. Brown a R. Fadoju, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci D. Blundell, barrister,
- Európska komisia, v zastúpení: G. Gattinara, C. Zadra, M. Noll-Ehlers, R. Tricot a M. Patakia, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 29. novembra 2018,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu Dohovoru o hodnotení vplyvu na životné prostredie presahujúceho štátne hranice, ktorý bol uzatvorený v Espoo (Fínsko) 25. februára 1991 a schválený v mene Európskeho spoločenstva rozhodnutím Rady z 27. júna 1997 (ďalej len „Dohovor z Espoo“), Dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia, ktorý bol uzatvorený v Aarhuse (Dánsko) 25. júna 1998 a schválený v mene Spoločenstva rozhodnutím Rady 2005/370/ES zo 17. februára 2005 (Ú. v. EÚ L 124, 2005, s. 1) (ďalej len „Aarhuský dohovor“), smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (Ú. v. ES L 206, 1992, s. 7; Mim. vyd. 15/002, s. 102), zmenenej smernicou Rady 2013/17/EÚ z 13. mája 2013 (Ú. v. EÚ L 158, 2013, s. 193) (ďalej len „smernica o biotopoch“), smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES z 30. novembra 2009 o ochrane voľne žijúceho vtáctva (Ú. v. EÚ L 20, 2010, s. 7), zmenenej smernicou

2013/17 (ďalej len „smernica o vtáctve“), a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/92/EÚ z 13. decembra 2011 o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie (Ú. v. EÚ L 26, 2012, s. 1, ďalej len „smernica o PVŽP“).

- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi združeniami Inter-Environnement Wallonie ASBL a Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen ASBL na jednej strane a Conseil des ministres (Rada ministrov, Belgicko) na druhej strane, ktorý sa týka zákona, ktorým Belgické kráľovstvo jednak stanovilo opätovné začatie činnosti priemyselnej výroby elektrickej energie v neprevádzkovanej jadrovej elektrárni na dobu približne desiatich rokov a jednak odložilo pôvodne plánovaný termín deaktivácie a ukončenia priemyselnej výroby elektrickej energie v prevádzkovanej jadrovej elektrárni o desať rokov.

I. Právny rámec

A. Medzinárodné právo

1. Dohovor z Espoo

- 3 Podľa článku 1 Dohovoru z Espoo s názvom „Definície“:

„...“

- v) „navrhovaná činnosť“ znamená akúkoľvek činnosť alebo akúkoľvek zásadnú zmenu činnosti vyžadujúcu rozhodnutie kompetentných orgánov v súlade s používaným vnútroštátnym procesom;

...

- ix) „kompetentný orgán“ znamená štátny orgán alebo orgány určený (určené) stranou ako zodpovedný (zodpovedné) za plnenie úloh ustanovených v tomto dohovore a/alebo orgán (orgány), ktorému (ktorým) strana udelila rozhodovacie právomoci týkajúce sa navrhovanej činnosti;

...“

- 4 Článok 2 Dohovoru z Espoo stanovuje:

„1. Strany buď samostatne, alebo spoločne prijímú všetky vhodné a účinné opatrenia na predchádzanie, znižovanie a kontrolu značne nepriaznivého vplyvu na životné prostredie presahujúceho štátne hranice, ktorý je vyvolaný navrhovanou činnosťou.

2. Každá strana prijme potrebné právne, správne alebo iné opatrenia na uplatnenie ustanovení tohto dohovoru vo vzťahu k navrhovaným činnostiam uvedeným v prílohe I, ktoré môžu mať značne nepriaznivý vplyv presahujúci štátne hranice, vrátane ustanovenia takého procesu hodnotenia vplyvu na životné prostredie, ktorý umožní účasť verejnosti a spracovanie dokumentácie o hodnotení vplyvu na životné prostredie uvedenej v prílohe II.

3. Strana pôvodu zabezpečí, aby sa hodnotenie vplyvu na životné prostredie v súlade s ustanoveniami tohto dohovoru vykonávalo pred rozhodnutím o schválení alebo o vykonávaní navrhovanej činnosti uvedenej v prílohe I, ktorá môže mať značne nepriaznivý vplyv presahujúci štátne hranice.

...

6. Strana pôvodu v súlade s ustanoveniami tohto dohovoru umožní, aby sa verejnosť v oblastiach, ktoré by mohli byť dotknuté, mohla zúčastniť na príslušných procesoch hodnotenia vplyvu na životné prostredie týkajúcich sa navrhovaných činností, a zabezpečí, aby táto možnosť poskytovaná verejnosti dotknutej strany bola rovnocenná s možnosťou poskytovanou verejnosti strany pôvodu.

7. Podľa požiadaviek tohto dohovoru sa hodnotenie vplyvu na životné prostredie vykonáva prinajmenšom na úrovni zámeru navrhovanej činnosti. Strany sa v primeranom rozsahu budú usilovať uplatňovať zásady hodnotenia vplyvu na životné prostredie na politiky, plány a programy.

...“

5 Podľa článku 3 ods. 8 Dohovoru z Espoo „zainteresované strany zabezpečia, aby verejnosť dotknutej strany v oblastiach, ktoré možno budú dotknuté, bola informovaná a mala možnosť vzniesť pripomienky alebo námietky proti navrhovanej činnosti a aby tieto pripomienky alebo námietky boli odovzdané kompetentnému orgánu strany pôvodu, a to buď priamo jemu, alebo ak je to potrebné, prostredníctvom strany pôvodu“.

6 V článku 5 Dohovoru z Espoo sa uvádza:

„Strana pôvodu vyvolá po dohodení dokumentácie o hodnotení vplyvu na životné prostredie bez zbytočného odkladu konzultácie s dotknutou stranou predovšetkým o možnom vplyve navrhovanej činnosti presahujúcom štátne hranice a o opatreniach na obmedzenie alebo na vylúčenie tohto vplyvu. Konzultácie sa môžu týkať:

- a) možných variantov navrhovanej činnosti vrátane variantu, ak by sa činnosť neuskutočnila, a možných opatrení na zmiernenie značne nepriaznivého vplyvu navrhovanej činnosti presahujúceho štátne hranice a monitorovania dôsledkov vykonávania takýchto opatrení na náklady strany pôvodu;
- b) iných foriem možnej vzájomnej pomoci pri znižovaní akéhokoľvek značne nepriaznivého vplyvu navrhovanej činnosti presahujúceho štátne hranice;
- c) akýchkoľvek iných príslušných záležitostí vzťahujúcich sa na navrhovanú činnosť.

Na začiatku týchto konzultácií sa strany dohodnú na primeranom časovom rozpätí, v ktorom sa budú konzultácie uskutočňovať. Akékoľvek takéto konzultácie možno viesť prostredníctvom príslušného spoločného orgánu tam, kde takýto orgán existuje.“

7 Podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru z Espoo:

„Strany zabezpečia, aby sa v konečnom rozhodnutí o navrhovanej činnosti náležite prihliadalo na výsledky hodnotenia vplyvu na životné prostredie vrátane dokumentácie o hodnotení vplyvu na životné prostredie, ako aj na pripomienky k nej predložené v súlade s článkom 3 ods. 8 a článkom 4 ods. 2 a na výsledky konzultácií podľa článku 5.“

8 Príloha I k Dohovoru z Espoo s názvom „Zoznam činností“ sa vo svojom bode 2 týka najmä „jadrov[ých] elektrárn[í] a in[ých] jadrov[ých] reaktor[ov]“.

9 Informačná správa o uplatňovaní [Dohovoru z Espoo] na činnosti súvisiace s jadrovou energiou (ECE/MP.EIA/2011/5), ktorú 2. apríla 2011 vypracovala hospodárska komisia Spojených národov pre Európu, uvádza medzi významnými zmenami, ktoré podliehajú požiadavkám Dohovoru z Espoo, „jasné zvýšenie výroby alebo uskladnenia rádioaktívneho odpadu pochádzajúceho zo zariadenia (nielen jadrovej elektrárne) napríklad o 25 %“, ako aj „predĺženie životnosti zariadenia“.

10 Ten istý dokument spresňuje v súhrne svojho obsahu toto:

„Cieľom tohto oznámenia je zohľadniť rôzne a niekedy protichodné názory, pokiaľ ide o uplatňovanie [Dohovoru z Espoo] na činnosti súvisiace s jadrovou energiou, najmä jadrovými elektrárnami. Nejde o usmernenie: zameriava sa skôr na podporu diskusie o kľúčových otázkach pri okrúhlym stole, venovanej projektom súvisiacim s jadrovou energiou, ktorá sa bude konať na piatom zasadnutí zmluvných strán [Dohovoru z Espoo].

Toto oznámenie nevyhnutne neodráža názory Hospodárskej komisie Spojených národov pre Európu alebo sekretariátu.“

11 V mandáte udelenom na vypracovanie odporúčaní správnych postupov týkajúcich sa uplatňovania [Dohovoru z Espoo] na činnosti súvisiace s jadrovou energiou, ktoré boli schválené na stretnutí zmluvných strán Dohovoru z Espoo v rámci siedmeho zasadnutia [Minsk (Bielorusko), 13. – 16. júna 2017], sa uvádza, že predmetom tohto dokumentu je „opísať správne postupy v oblasti posudzovania vplyvu na životné prostredie, ktoré sa vzťahujú na činnosti v oblasti jadrovej energie“.

12 V tomto istom mandáte sa uvádza, že cieľom predbežného overenia je určiť, či jadrové činnosti, ako aj značné zmeny, ktoré boli vo vzťahu k nim vykonané, spadajú, alebo nespadajú do pôsobnosti Dohovoru z Espoo. Spresňuje, že toto overenie „chápe úvahy týkajúce sa predĺženia, obnovenia a aktualizácie licencie (napríklad predĺženie doby prevádzkovej činnosti) ako podstatné zvýšenie úrovne výroby alebo výroby/prepravy/skladovania rádioaktívnych odpadov zariadenia (nie len jadrovej elektrárne) a vyradovania z prevádzky“.

2. Aarhuský dohovor

13 Podľa článku 2 ods. 2 Aarhuského dohovoru definícia pojmu „orgán verejnej moci“ v tomto dohovore „nezahŕňa orgány alebo inštitúcie, ak vykonávajú... zákonodarnú moc“.

14 Článok 6 Aarhuského dohovoru s názvom „Účasť verejnosti na rozhodovaniach o vymedzených činnostiach“ vo svojich odsekoch 1 a 4 stanovuje:

„1. Každá strana

a) uplatní ustanovenia tohto článku vo vzťahu k rozhodnutiam, či povoliť navrhované činnosti uvedené v Prílohe I;

b) v súlade so svojím vnútroštátnym právom tiež uplatní ustanovenia tohto článku na rozhodnutia o navrhovaných činnostiach neuvedených v Prílohe I, ktoré môžu mať významný vplyv na životné prostredie. Strany na tento účel určia, či určitá navrhovaná činnosť podlieha týmto ustanoveniam

...

4. Každá Strana umožní včasnú účasť verejnosti v čase, keď sú ešte otvorené všetky možnosti a účasť verejnosti sa môže uskutočniť efektívne.“

15 Príloha I Aarhuského dohovoru s názvom „Zoznam činností uvedených v článku 6 ods. 1 písm. a)“ vo svojom bode 1 piatej zarážke uvádza „jadrové elektrárne a ostatné jadrové reaktory vrátane ich rozobratia alebo vyradenia z prevádzky“.

16 Podľa bodu 22 tejto prílohy:

„Akákoľvek zmena alebo rozšírenie činností, kde takáto zmena alebo rozšírenie splní kritériá/limity ustanovené v tejto prílohe, bude predmetom článku 6 ods. 1 písm. a). Akákoľvek iná zmena alebo rozšírenie činností bude predmetom článku 6 ods. 1 písm. b).“

17 Maastrichtské odporúčania spôsobov podpory efektívnej účasti verejnosti na rozhodovacom procese v oblasti životného prostredia boli schválené na stretnutí zmluvných strán Aarhuského dohovoru v rámci piateho zasadnutia [Maastricht (Holandsko), 30. júna – 1. júla 2014]. V časti nazvanej „Zhrnutie“ týchto odporúčaní sa uvádza, že tieto odporúčania, hoci nie sú „ani záväzné, ani úplné“, však poskytujú „cenné usmernenia k uplatňovaniu článkov 6, 7 a 8 [Aarhuského dohovoru]“.

B. Právo Únie

1. Smernica o biotopoch

18 Článok 2 smernice o biotopoch vo svojom odseku 2 spresňuje:

„Navrhnu sa opatrenia prijaté podľa tejto smernice, aby sa zachovali v prirodzenom stave ochrany alebo do takéhoto stavu obnovili, prirodzené biotopy a druhy divokej fauny a flóry európskeho významu.“

19 Článok 3 tejto smernice vo svojom odseku 1 stanovuje:

„Vytvorí sa súvislá európska ekologická sústava osobitných chránených území pod názvom Natura 2000. Táto sústava, pozostávajúca z lokalít, v ktorých sa vyskytujú typy prirodzených biotopov uvedených v prílohe I a prirodzené biotopy druhov uvedené v prílohe II, umožní udržanie typov prirodzených biotopov a biotopov druhov a v prípade potreby obnovenie priaznivého stavu ochrany v ich prirodzenom rozsahu.“

Sústava Natura 2000 zahŕňa osobitné chránené územia klasifikované členskými štátmi podľa [smernice 79/409/EHS z 2. apríla 1979 o ochrane voľne žijúceho vtáctva (Ú. v. ES L 103, 1979, s. 1; Mim. vyd. 15/001, s. 98)].“

20 Článok 6 smernice o biotopoch stanovuje:

„1. Pre osobitne chránené územia vytvoria členské štáty potrebné ochranné opatrenia obsahujúce v prípade potreby príslušné plány riadenia, osobitne navrhnuté pre dané lokality alebo začlenené do ďalších plánov rozvoja, a primerané štatutárne, administratívne alebo zmluvné opatrenia, ktoré zodpovedajú ekologickým požiadavkám typov prirodzených biotopov uvedených v prílohe I a druhov uvedených v prílohe II, vyskytujúcich sa v týchto lokalitách.“

2. Členské štáty podniknú primerané kroky, aby sa na osobitne chránených územiach predišlo poškodeniu prirodzených biotopov a biotopov druhov, ako aj rušeniu druhov, pre ktoré boli územia označené za chránené, pokiaľ by takéto rušenie bolo podstatné vo vzťahu k cieľom tejto smernice.“

3. Akýkoľvek plán alebo projekt, ktorý priamo nesúvisí so správou lokality alebo nie je potrebný pre ňu, ale môže pravdepodobne významne ovplyvniť túto lokalitu, či už samotne, alebo v spojení s inými plánmi alebo projektmi, podlieha primeranému odhadu jeho dosahov na danú lokalitu z hľadiska cieľov ochrany lokality. Na základe výsledkov zhodnotenia dosahov na lokalitu a podľa ustanovení odseku 4 príslušné vnútroštátne orgány súhlasia s plánom alebo projektom iba po presvedčení sa, že nepriaznivo neovplyvní integritu príslušnej lokality, a v prípade potreby po získaní stanoviska verejnosti.“

4. Ak sa aj napriek negatívnemu odhadu dosahov na lokalitu a pri neexistencii alternatívnych riešení plán alebo projekt musí realizovať z dôvodov vyššieho verejného záujmu, vrátane záujmov sociálnej a ekonomickej povahy, členský štát prijme všetky kompenzačné opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, že celková koherencia sústavy Natura 2000 bude ochránená. O prijatých kompenzačných opatreniach informuje Komisiu.

Ak sa v príslušnej lokalite vyskytuje prioritný biotop a/alebo prioritný druh, jediné dôvody, ktoré môžu prichádzať do úvahy, sú tie, ktoré sa týkajú zdravia alebo bezpečnosti ľudí, priaznivých dôsledkov primárneho významu na životné prostredie alebo tiež stanoviska Komisie k ďalším nevyhnutným dôvodom vyššieho verejného záujmu.“

21 Článok 7 smernice o biotopoch stanovuje:

„Závazky vyplývajúce z článku 6 ods. 2, 3 a 4 tejto smernice nahradia akékoľvek záväzky vyplývajúce z prvej vety článku 4 ods. 4 smernice [79/409], pokiaľ ide o územia klasifikované podľa článku 4 ods. 1 alebo podobne uznané podľa článku 4 ods. 2 uvedenej smernice, a to odo dňa vykonania tejto smernice alebo oznámenia, alebo uznania členským štátom podľa smernice [79/409], ak je tento druhý dátum neskorší.“

2. Smernica o vtáctve

22 Článok 2 smernice o vtáctve stanovuje:

„Členské štáty prijímú opatrenia potrebné na zachovanie populácie druhov uvedených v článku 1 na úrovni, ktorá zodpovedá najmä ekologickým, vedeckým a kultúrnym požiadavkám, berúc do úvahy aj hospodárske a rekreačné požiadavky, alebo na prispôbenie populácie týchto druhov tejto úrovni.“

23 Článok 3 tejto smernice stanovuje:

„1. V zmysle požiadaviek uvedených v článku 2 členské štáty prijímú opatrenia nevyhnutné na ochranu, zachovanie a obnovu dostatočnej rôznorodosti a rozlohy biotopov pre všetky druhy vtákov uvedené v článku 1.

2. Ochrana, zachovanie a obnova biotopov a biotopov druhov zahŕňa najmä nasledujúce opatrenia:

- a) vytváranie chránených území;
- b) udržiavanie a starostlivosť v súlade s ekologickými potrebami biotopov vnútri aj mimo chránených území;
- c) obnovu zničených biotopov;
- d) vytváranie biotopov.“

24 Článok 4 uvedenej smernice stanovuje:

„1. Druhy uvedené v prílohe I sú predmetom zvláštnych opatrení týkajúcich sa ochrany ich biotopov, aby sa zabezpečilo ich prežitie a rozmnožovanie v areáli ich rozšírenia.

...

2. Členské štáty prijímú podobné opatrenia pre pravidelne sa vyskytujúce sťahovavé druhy, ktoré nie sú uvedené v prílohe I, berúc do úvahy potrebu ich ochrany v geografických oblastiach mora a pevniny, kde sa uplatňuje táto smernica, čo sa týka oblastí ich hniezdenia, preperovania a zimovania a miest odpočinku na ich migračných trasách. ...

...

4. Čo sa týka ochrany oblastí uvedených vyššie v odsekoch 1 a 2, členské štáty prijímú vhodné opatrenia, aby zabránili znečisteniu alebo poškodzovaniu biotopov alebo akýmkoľvek rušivým vplyvom pôsobiacim na vtáctvo, pokiaľ by boli vážne vzhľadom na ciele tohto článku. Členské štáty sa takisto budú snažiť zabrániť znečisteniu alebo poškodzovaniu biotopov mimo týchto chránených území.“

25 Ako vyplýva z článku 18 prvého odseku smernice o vtáctve, táto smernica zrušila smernicu 79/409. Druhý odsek tohto článku 18 spresňuje, že odkazy na smernicu 79/409 sa považujú za odkazy na smernicu o vtáctve a znejú v súlade s tabuľkou zhody uvedenou v prílohe VII tejto smernice.

3. Smernica o PVŽP

26 Odôvodnenia 1, 15 a 18 až 20 smernice o PVŽP stanovujú:

„(1) Smernica Rady 85/337/EHS z 27. júna 1985 o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie [(Ú. v. ES L 175, 1985, s. 40; Mim. vyd. 15/001, s. 248)] bola opakovane podstatným spôsobom zmenená a doplnená. V záujme jasnosti a prehľadnosti by sa mala táto smernica kodifikovať.

...

(15) Je žiaduce zaviesť posilnené opatrenia o posúdení dopadu na životné prostredie v cezhraničnom kontexte, aby sa vzal do úvahy vývoj na medzinárodnej úrovni. Európske spoločenstvo podpísalo [Dohovor z Espoo] 25. februára 1991 a ratifikovalo [ho] 24. júna 1997.

...

(18) Európske spoločenstvo podpísalo [Aarhuský dohovor] 25. júna 1998 a ratifikovalo [ho] 17. februára 2005.

(19) Medzi cieľmi Aarhuského dohovoru je želanie zaručiť práva účasti verejnosti v rozhodovaní o záležitostiach životného prostredia, aby sa prispelo k ochrane práva žiť v prostredí, ktoré je primerané osobnému zdraviu a blahobytu.

(20) Článok 6 Aarhuského dohovoru stanovuje účasť verejnosti pri rozhodnutiach o vymedzených činnostiach uvedených v jeho prílohe I a o činnostiach tam neuvedených, ktoré môžu mať významný vplyv na životné prostredie.“

27 Podľa článku 1 ods. 2 a 4 tejto smernice:

„2. Na účely tejto smernice sa uplatňujú nasledujúce definície:

a) ‚projekt‘ znamená:

- realizáciu stavieb alebo iných zariadení alebo plánov,
- iné zásahy do prírodného prostredia a krajiny, vrátane ťažby nerastných surovín;

- b) „navrhovateľ“ znamená žiadateľa o povolenie súkromného projektu alebo verejný orgán, ktorý je iniciátorom projektu;
- c) „povolenie“ znamená rozhodnutie príslušného orgánu alebo orgánov, ktoré oprávňuje navrhovateľa realizovať projekt;

...

4. Táto smernica sa nevzťahuje na projekty, ktorých podrobnosti sú upravené osobitným vnútroštátnym právnym predpisom, keďže ciele tejto smernice vrátane poskytovania informácií sa dosiahli prostredníctvom legislatívneho procesu.“

28 Článok 2 ods. 1 a 4 uvedenej smernice stanovuje:

„1. Členské štáty prijímajú všetky potrebné opatrenia, aby zabezpečili, že pred udelením povolenia sa pre všetky projekty, ktoré pravdepodobne budú mať významný vplyv na životné prostredie okrem iného z dôvodu ich charakteru, veľkosti alebo umiestnenia, bude vyžadovať povolenie a budú posúdené z hľadiska ich vplyvov. Tieto projekty sú definované v článku 4.

...

4. Bez toho, aby bol dotknutý článok 7, môžu členské štáty vo výnimočných prípadoch určitý projekt úplne alebo čiastočne vyňať z ustanovení tejto smernice.

V takom prípade členské štáty:

- a) zvažujú, či nie je vhodná iná forma posudzovania;
- b) sprístupnia dotknutej verejnosti informácie získané pri iných formách posudzovania uvedených v písm. a), informácie týkajúce sa rozhodnutia o udelení výnimky a dôvody jej udelenia;
- c) pred udelením súhlasu oznámia Komisii príčiny odôvodňujúce udelenie výnimky a poskytnú jej, ak je to možné, informácie, ktoré sprístupnili svojim štátnym príslušníkom.

Komisia bezodkladne postúpi prijaté dokumenty ostatným členským štátom.

Komisia bude každoročne podávať správu Európskemu parlamentu a Rade o uplatňovaní tohto odseku.“

29 Článok 4 ods. 1 a 2 tej istej smernice stanovuje:

„1. Pokiaľ článok 2 ods. 4 neustanovuje inak, projekty uvedené v prílohe I podliehajú posúdeniu v súlade s článkami 5 až 10.

2. Pokiaľ článok 2 ods. 4 neustanovuje inak, členské štáty určujú, či projekty uvedené v prílohe II budú podliehať posúdeniu v súlade s článkami 5 až 10. Členské štáty to určujú na základe:

- a) skúmania každého jednotlivého prípadu
alebo
- b) prahov alebo kritérií stanovených členskými štátmi.

Členské štáty môžu rozhodnúť uplatňovať oba postupy uvedené v písmenách a) a b).“

- 30 Článok 5 ods. 3 smernice o PVŽP stanovuje, že informácie, ktoré má poskytnúť navrhovateľ pri projektoch, ktoré podľa článku 4 tejto smernice podliehajú posúdeniu dosahu na životné prostredie, musia minimálne obsahovať: popis projektu obsahujúci informácie o mieste, projektovom riešení a veľkosti projektu; popis predpokladaných opatrení s cieľom zabrániť, znížiť, a ak je to možné, odstrániť významné nepriaznivé vplyvy; údaje potrebné na určenie a posúdenie hlavných vplyvov, ktoré by projekt mal na životné prostredie; náčrt hlavných alternatív vypracovaných navrhovateľom a určenie hlavných dôvodov jeho výberu so zreteľom na vplyvy na životné prostredie; netechnický súhrn týchto jednotlivých informácií.
- 31 Článok 7 ods. 1 prvý pododsek tejto smernice stanovuje:
- „Ak si je členský štát vedomý, že projekt má pravdepodobne významný vplyv na životné prostredie iného členského štátu, alebo ak o to členský štát, ktorý bude pravdepodobne významne dotknutý, požiada, zašle členský štát, na ktorého území sa projekt plánuje uskutočniť, dotknutému členskému štátu čo najskôr, najneskôr však v čase informovania vlastnej verejnosti, okrem iného:
- a) opis projektu, spolu so všetkými dostupnými informáciami o jeho možných cezhraničných vplyvoch;
 - b) informácie o povahe rozhodnutia, ktoré sa môže prijať.“
- 32 Príloha I uvedenej smernice s názvom „Projekty uvedené v článku 4 ods. 1“ vo svojom bode 2 písm. b) uvádza „atómové elektrárne a iné atómové reaktory vrátane demontovaných alebo rozložených takýchto elektrární alebo reaktorov“.
- 33 Uvedená príloha I vo svojom bode 24 uvádza „ak[ú]koľvek zmen[u] alebo rozšírenie projektov uvedených v tejto prílohe, ak takáto zmena alebo rozšírenie samotné spĺňajú limity, prípadne ustanovené v tejto prílohe“.
- 34 Príloha II smernice o PVŽP vo svojom bode 13 písm. a) uvádza „ak[ú]koľvek zmen[u] alebo rozšírenie projektov uvedených v prílohe I alebo tejto prílohe už povolených, vykonaných alebo v procese vykonávania, ktoré môžu mať významný nepriaznivý vplyv na životné prostredie (zmena alebo rozšírenie neuvedené v prílohe I)“.

C. Belgické právo

1. Zákon z 31. januára 2003

- 35 Zákon z 31. januára 2003 o postupnom ukončení jadrovej energetiky na účely priemyselnej výroby elektrickej energie (*Moniteur belge* z 28. februára 2003, s. 9879, ďalej len „zákon z 31. januára 2003“) stanovil harmonogram postupného zastavenia priemyselnej výroby elektrickej energie štiepením jadrového paliva jadrovými elektrárnami.
- 36 Podľa článku 2 tohto zákona:

„Na účely tohto zákona sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:

1. ‚dátum uvedenia do priemyselnej prevádzky‘: dátum formálnej dohody medzi výrobcou elektrickej energie, konštruktérmi a projektovým štúdiom, ktorou sa finalizuje fáza projektu a začína sa fáza výroby, a to v prípade existujúcich elektrární:

– Doel 1: 15. február 1975

- Doel 2: 1. december 1975
- Doel 3: 1. október 1982
- Doel 4: 1. júl 1985
- Tihange 1: 1. október 1975
- Tihange 2: 1. február 1983
- Tihange 3: 1. september 1985

...

37 Vo svojom pôvodnom znení článok 4 uvedeného zákona stanovoval:

„1. Jadrové elektrárne určené na priemyselnú výrobu elektrickej energie štípením jadrového paliva sa deaktivujú štyridsať rokov odo dňa, keď boli uvedené do priemyselnej prevádzky, a od tohto okamihu už nemôžu vyrábať elektrickú energiu.

2. Všetky individuálne povolenia na prevádzkovanie a na priemyselnú výrobu elektrickej energie štípením jadrového paliva vydané kráľom bez časového obmedzenia... zaniknú štyridsať rokov odo dňa, keď bolo dotknuté výrobné zariadenie uvedené do priemyselnej prevádzky.“

38 Podľa článku 9 toho istého zákona:

„V prípade hrozby pre bezpečnosť zásobovania v oblasti elektrickej energie môže kráľ na základe kráľovského nariadenia, ktoré bolo prejednané v Rade ministrov, a po vydaní stanoviska Commission de Régulation de l'Électricité et du Gaz (Komisia pre reguláciu elektrickej energie a plynu) prijať nevyhnutné opatrenia bez toho, aby boli dotknuté články 3 až 7 tohto zákona, s výnimkou prípadov vyššej moci. Toto stanovisko sa bude týkať najmä vplyvu vývoja výrobných cien na bezpečnosť zásobovania.“

2. Zákon z 28. júna 2015

39 Zákon z 28. júna 2015, ktorým sa mení zákon z 31. januára 2003 o postupnom ukončení jadrovej energetiky na účely priemyselnej výroby elektrickej energie s cieľom zaručiť bezpečnosť zásobovania z energetického hľadiska (*Moniteur belge* zo 6. júla 2015, s. 44423, ďalej len „zákon z 28. júna 2015“), nadobudol účinnosť 6. júla 2015.

40 V dôvodovej správe zákona z 28. júna 2015 sa najmä zdôrazňuje, že potenciálne problematická situácia v oblasti bezpečnosti zásobovania je zdôraznená vo viacerých vedeckých štúdiách a že vzhľadom na veľkú neistotu spojenú s opätovným spustením elektrární Doel 3 a Tihange 2, oznámené zatvorenie tepelných elektrární v priebehu roka 2015 a skutočnosť, že začlenenie zahraničných kapacít do belgickej siete nie je z krátkodobého hľadiska možné, belgická vláda 18. decembra 2014 rozhodla o predĺžení prevádzkovania elektrární Doel 1 a Doel 2 na obdobie desiatich rokov bez toho, aby sa doba prevádzkovania týchto reaktorov nemohla predĺžiť aj na obdobie po roku 2025. Uvádza sa v nej, že toto predĺženie sa bude realizovať v súlade s požiadavkami v oblasti desaťročného prehodnocovania bezpečnosti, ktoré pokrýva najmä opatrenia stanovené v pláne pre dlhodobé prevádzkovanie elektrární vypracovanom spoločnosťou Electrabel SA, v ktorom sú podrobne uvedené opatrenia, ktoré sa majú prijať z dôvodu predĺženia činnosti priemyselnej výroby elektrickej energie oboch elektrární, a ktorý je

známy ako „plán ‚Long Term Operation““ (ďalej len „plán LTO“), opätovné prispôsobenie akčného plánu týkajúceho sa záťažových testov a potrebné schválenia zo strany Agence fédérale de contrôle nucléaire (AFCN, Federálna agentúra pre jadrovú kontrolu).

- 41 Článok 4 ods. 1 zákona z 31. januára 2003 v znení vyplývajúcom zo zákona z 28. júna 2015 teraz stanovuje:

„Jadrová elektráreň Doel 1 môže znovu vyrábať elektrickú energiu od nadobudnutia účinnosti [zákona z 28. júna 2015]. Bude deaktivovaná a nebude už viac môcť vyrábať elektrickú energiu od 15. februára 2025. Ostatné jadrové elektrárne určené na priemyselnú výrobu elektrickej energie štiepením jadrového paliva sa deaktivujú k nasledujúcim dátumom a od týchto dátumov už nemôžu vyrábať elektrickú energiu:

...

– Doel 2: 1. december 2025.“

- 42 Navyše zákonom z 28. júna 2015 bol do článku 4 zákona z 31. januára 2003 doplnený odsek 3 v tomto znení:

„Kráľ nariadením prerokovaným v Rade ministrov stanovuje dátum uvedený v odseku 1 pre jadrové elektrárne Doel 1 a Doel 2 na 31. marca 2016, ak nedôjde k uzatvoreniu dohody uvedenej v článku 4/2 ods. 3 najneskôr k 30. novembru 2015.“

- 43 Napokon zákonom z 28. júna 2015 bol do zákona z 31. januára 2003 vložený článok 4/2, ktorý znie takto:

„1. Vlastník jadrových elektrární Doel 1 a Doel 2 vyplatí federálnemu štátu do 15. februára 2025 v prípade Doel 1 a do 1. decembra 2025 v prípade Doel 2 ročný poplatok ako protihodnotu za predĺženie doby platnosti povolenia na priemyselnú výrobu elektrickej energie štiepením jadrového paliva.

...

3. Federálny štát uzavrie dohodu s vlastníkom jadrových elektrární Doel 1 a Doel 2 najmä s cieľom:

(1) spresniť podmienky výpočtu poplatku uvedeného v odseku 1;

(2) nahradiť ujmu každej zo zmluvných strán v prípade nedodržania ich zmluvných záväzkov.“

II. Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 44 Belgické kráľovstvo má sedem jadrových reaktorov: štyri na území Flámskeho regiónu v Doeli (Doel 1, Doel 2, Doel 3 a Doel 4) a tri na území Valónskeho regiónu v Tihange (Tihange 1, Tihange 2 a Tihange 3). V rámci tohto rozsudku sa každý z týchto reaktorov označuje ako samostatná jadrová elektráreň.

- 45 Elektráreň Doel 1 je v prevádzke od 15. februára 1975 a Doel 2 od 1. decembra 1975. Boli predmetom jediného povolenia vydaného v priebehu roka 1974 kráľovským nariadením na dobu neurčitú.

- 46 Zákon z 31. januára 2003 vo svojom pôvodnom znení jednak zakázal výstavbu a uvádzanie do prevádzky akejkoľvek novej jadrovej elektrárne v Belgicku a jednak stanovil harmonogram postupného ukončenia jadrovej energetiky tým, že v danom čase rozhodol o zastavení činnosti priemyselnej výroby

elektrickej energie všetkých prevádzkovaných elektrární. Na tento účel stanovil, že platnosť individuálnych povolení na prevádzkovanie a priemyselnú výrobu elektrickej energie sa skončí štyridsať rokov po uvedení dotknutej elektrárne do prevádzky, pričom kráľovi bola ponechaná možnosť tento harmonogram zmeniť v prípade ohrozenia bezpečnosti zásobovania krajiny.

- 47 Zákon z 18. decembra 2013, ktorým sa mení zákon z 31. januára 2003, však o desať rokov odložil dátum zastavenia priemyselnej výroby elektrickej energie v elektrárni Tihange 1, ktorá bola uvedená do prevádzky 1. októbra 1975. Tento zákon stanovil, že dňom deaktivácie stanoveným v harmonograme ukončenia jadrovej energetiky sa končí len platnosť povolenia na priemyselnú výrobu elektrickej energie a že povolenie na prevádzkovanie zostáva v platnosti až do času jeho „prispôsobenia“. Vypustila sa ním tiež možnosť kráľa zmeniť harmonogram ukončenia jadrovej energetiky, ktorý bol stanovený zákonom z 31. januára 2003.
- 48 Dňa 18. decembra 2014 belgická vláda rozhodla, že obdobie výroby elektrickej energie v elektrárnach Doel 1 a Doel 2 musí byť tiež predĺžené o desať rokov.
- 49 Dňa 13. februára 2015 Electrabel, vlastník a prevádzkovateľ týchto dvoch elektrární, oznámila AFCN deaktiváciu elektrárne Doel 1 a ukončenie jej činnosti priemyselnej výroby elektrickej energie 15. februára 2015 o polnoci v súlade s harmonogramom stanoveným zákonom z 31. januára 2003. Bolo spresnené, že toto oznámenie bude „neplatné“ od okamihu nadobudnutia účinnosti zákona o desaťročnom predĺžení, ktoré sa týka tejto elektrárne, pokiaľ Electrabel prijme s tým súvisiace podmienky.
- 50 Zákon z 28. júna 2015 opäť zmenil harmonogram ukončenia jadrovej energetiky stanovený vnútroštátnym zákonodarcom, pričom odložil o desať rokov termín ukončenia priemyselnej výroby elektrickej energie v elektrárnach Doel 1 a Doel 2. Tento zákon tiež stanovil, že elektráreň Doel 1 môže znovu vyrábať elektrickú energiu.
- 51 Podľa tohto zákona sa tieto dve elektrárne musia deaktivovať a ukončiť svoju priemyselnú výrobu elektrickej energie 15. februára 2025, pokiaľ ide o elektráreň Doel 1, a 1. decembra 2025, pokiaľ ide o elektráreň Doel 2.
- 52 Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že v rámci postupu prijímania uvedeného zákona poslanci uskutočnili niekoľko vypočutí vrátane vypočutia riaditeľa vnútroštátneho orgánu pre rádioaktívne odpady a obohatené štiepne materiály, ktorý uviedol, že v dôsledku predĺženia činnosti výroby elektrickej energie týchto dvoch elektrární môže počas desiatich rokov dôjsť k vyprodukovaniu odpadov z prevádzky v objeme až 350 m³.
- 53 V septembri 2015 AFCN potvrdila svoje rozhodnutie prijaté v priebehu mesiaca august 2015, a to nepodrobiť zmeny zamýšľané prevádzkovateľom v rámci plánu LTO posúdeniu ich vplyvov na životné prostredie.
- 54 Proti tomuto rozhodnutiu bolo podané odvolanie na Conseil d'État (Štátna rada, Belgicko).
- 55 Kráľovské nariadenie z 27. septembra 2015 spresnilo podmienky prevádzkovania elektrární Doel 1 a Doel 2, pričom stanovilo, že Electrabel by mala vykonať plán LTO najneskôr koncom roka 2019. Aj proti tomuto nariadeniu bolo podané odvolanie na Conseil d'État (Štátna rada).
- 56 Dňa 30. novembra 2015 podpísali Electrabel a Belgicko dohovor upravujúci realizáciu tzv. „omladzovacieho“ investičného plánu v sume približne 700 miliónov eur na predĺženie doby prevádzkovania elektrární Doel 1 a Doel 2 do termínu stanoveného zákonom z 28. júna 2015 (ďalej len „dohovor z 30. novembra 2015“).

- 57 Inter-Environnement Wallonie a Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen, belgické združenia na ochranu životného prostredia, podali na Cour constitutionnelle (Ústavný súd, Belgicko) žalobu o neplatnosť zákona z 28. júna 2015. V podstate tvrdia, že tento zákon bol prijatý bez toho, aby boli dodržané požiadavky predchádzajúceho posudzovania, ktoré sú stanovené tak Dohovorom z Espoo a Aarhuským dohovorom, ako aj smernicami o PVŽP, biotopoch a vtáctve.
- 58 Práve v tomto kontexte Cour constitutionnelle (Ústavný súd) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
- „1. Majú sa článok 2 ods. 1 až 3, 6 a 7, článok 3 ods. 8, článok 5, článok 6 ods. 1 a bod 2 prílohy I [Dohovoru z Espoo] vykladať v súlade so spresneniami poskytnutými v informačnej správe o uplatňovaní [Dohovoru z Espoo] na činnosti súvisiace s jadrovou energiou a v odporúčaní správnych postupov týkajúcich sa uplatňovania [Dohovoru z Espoo] na činnosti súvisiace s jadrovou energiou?
 2. Môže sa článok 1 bod ix) [Dohovoru z Espoo] definujúci ‚kompetentný orgán‘ vykladať tak, že vylučuje z pôsobnosti uvedeného [dohovoru] také legislatívne akty, akým je [zákon z 28. júna 2015], najmä vzhľadom na rôzne štúdie a vypočítania uskutočnené v rámci prijímania tohto zákona?
 3. a) Majú sa články 2 až 6 [Dohovoru z Espoo] vykladať tak, že sa uplatňujú pred prijatím takého legislatívneho aktu, akým je [zákon z 28. júna 2015], ktorého článok 2 odkladá dátum deaktivácie a ukončenia priemyselnej výroby elektrickej energie v jadrových elektrárnach Doel 1 a Doel 2?
b) Je odpoveď na otázku uvedenú v písmene a) odlišná v závislosti od toho, či sa týka elektrárne Doel 1, alebo elektrárne Doel 2, a to vzhľadom na nevyhnutnosť prijať v prípade prvej elektrárne administratívne akty na vykonanie už uvedeného zákona z 28. júna 2015?
c) Môže bezpečnosť zásobovania krajiny elektrickou energiou predstavovať naliehavý dôvod všeobecného záujmu umožňujúci odchýliť sa od uplatňovania článkov 2 až 6 [Dohovoru z Espoo] a/alebo pozastaviť toto uplatňovanie?
 4. Má sa článok 2 ods. 2 [Aarhuského dohovoru] vykladať tak, že vylučuje z pôsobnosti uvedeného [dohovoru] také legislatívne akty, akým je [zákon z 28. júna 2015], vzhľadom na rôzne štúdie a vypočítania uskutočnené v rámci prijímania tohto zákona alebo bez ohľadu na ne?
 5. a) Majú sa články 2 a 6 v spojení s bodom 1 prílohy I [Aarhuského dohovoru] najmä vzhľadom na Maastrichtské odporúčania spôsobov podpory efektívnej účasti verejnosti na rozhodovacom procese v oblasti životného prostredia vo vzťahu k rozhodovaciemu procesu pozostávajúcemu z viacerých etáp vykladať tak, že sa uplatňujú pred prijatím takého legislatívneho aktu, akým je [zákon z 28. júna 2015], ktorého článok 2 odkladá dátum deaktivácie a ukončenia priemyselnej výroby elektrickej energie v jadrových elektrárnach Doel 1 a Doel 2?
b) Je odpoveď na otázku uvedenú v písmene a) odlišná v závislosti od toho, či sa týka elektrárne Doel 1, alebo elektrárne Doel 2, a to vzhľadom na nevyhnutnosť prijať v prípade prvej elektrárne administratívne akty na vykonanie už uvedeného zákona z 28. júna 2015?
c) Môže bezpečnosť zásobovania krajiny elektrickou energiou predstavovať naliehavý dôvod všeobecného záujmu umožňujúci odchýliť sa od uplatňovania článkov 2 a 6 [Aarhuského dohovoru] a/alebo pozastaviť toto uplatňovanie?
 6. a) Majú sa článok 1 ods. 2 v spojení s bodom 13 písm. a) prílohy II smernice [o PVŽP], prípadne s prihliadnutím na [Dohovor z Espoo] a [Aarhuský dohovor], vykladať tak, že sa uplatňujú na odklad dátumu deaktivácie a ukončenia priemyselnej výroby elektrickej energie v jadrovej elektrárni, ktorý predpokladá, ako je to v tomto prípade, významné investície a aktualizáciu bezpečnosti v jadrových elektrárnach Doel 1 a Doel 2?

- b) V prípade kladnej odpovede na otázku uvedenú v písmene a), majú sa články 2 až 8 a 11 a prílohy I, II a III smernice [o PVŽP] vykladať tak, že sa uplatňujú pred prijatím takého legislatívneho aktu, akým je [zákon z 28. júna 2015], ktorého článok 2 odkladá dátum deaktivácie a ukončenia priemyselnej výroby elektrickej energie v jadrových elektrárnach Doel 1 a Doel 2?
- c) Je odpoveď na otázky uvedené v písmene a) a b) odlišná v závislosti od toho, či sa týka elektrárne Doel 1, alebo elektrárne Doel 2, a to vzhľadom na nevyhnutnosť prijať v prípade prvej elektrárne administratívne akty na vykonanie už uvedeného zákona z 28. júna 2015?
- d) V prípade kladnej odpovede na otázku uvedenú v písmene a), má sa článok 2 ods. 4 smernice [o PVŽP] vykladať tak, že umožňuje vyňať odklad deaktivácie jadrovej elektrárne z uplatňovania článkov 2 až 8 a 11 smernice [o PVŽP] z naliehavých dôvodov všeobecného záujmu súvisiacich s bezpečnosťou zásobovania krajiny elektrickou energiou?
7. Má sa pojem ‚osobitný vnútroštátny právny predpis‘ v zmysle článku 1 ods. 4 smernice [o PVŽP] vykladať tak, že vylučuje z pôsobnosti uvedenej smernice taký legislatívny akt, akým je [zákon z 28. júna 2015], najmä vzhľadom na rôzne štúdie a vypočítania uskutočnené v rámci prijímania tohto zákona, ktoré môžu dosiahnuť ciele už uvedenej smernice?
8. a) Má sa článok 6 smernice [o biotopoch] v spojení s článkami 3 a 4 smernice [o vtáctve], prípadne s prihliadnutím na smernicu [o PVŽP], [Dohovor z Espoo] a [Aarhuský dohovor], vykladať tak, že sa uplatňuje na odklad dátumu deaktivácie a ukončenia priemyselnej výroby elektrickej energie v jadrovej elektrárni, ktorý predpokladá, ako v tomto prípade, významné investície a aktualizáciu bezpečnosti v jadrových elektrárnach Doel 1 a Doel 2?
- b) V prípade kladnej odpovede na otázku uvedenú v písmene a), má sa článok 6 ods. 3 smernice [o biotopoch] vykladať tak, že sa uplatňuje pred prijatím takého legislatívneho aktu, akým je [zákon z 28. júna 2015], ktorého článok 2 odkladá dátum deaktivácie a ukončenia priemyselnej výroby elektrickej energie v jadrových elektrárnach Doel 1 a Doel 2?
- c) Je odpoveď na otázky uvedené v písmenách a) a b) odlišná v závislosti od toho, či sa týka elektrárne Doel 1, alebo elektrárne Doel 2, a to vzhľadom na nevyhnutnosť prijať v prípade prvej elektrárne administratívne akty na vykonanie už uvedeného zákona z 28. júna 2015?
- d) V prípade kladnej odpovede na otázku uvedenú v písmene a), má sa článok 6 ods. 4 smernice [o biotopoch] vykladať tak, že umožňuje považovať za naliehavý dôvod vyššieho verejného záujmu dôvody súvisiace s bezpečnosťou zásobovania krajiny elektrickou energiou, najmä vzhľadom na rôzne štúdie a vypočítania uskutočnené v rámci prijímania už uvedeného zákona z 28. júna 2015, ktoré môžu dosiahnuť ciele už uvedenej smernice?
9. Ak by na základe odpovedí na predchádzajúce prejudiciálne otázky mal vnútroštátny súd dospieť k záveru, že [zákon z 28. júna 2015] nerešpektuje povinnosti vyplývajúce z už uvedených dohovorov a smerníc, pričom bezpečnosť zásobovania krajiny elektrickou energiou nemôže predstavovať naliehavý dôvod všeobecného záujmu umožňujúci odchyliť sa od týchto povinností, môže tento súd zachovať účinky zákona z 28. júna 2015, aby zabránil právnej neistote a umožnil splnenie povinností posúdenia vplyvov na životné prostredie a účasti verejnosti, ktoré vyplývajú z už uvedených dohovorov alebo smerníc?“

III. O prejudiciálnych otázkach

A. O šiestej a siedmej otázke týkajúcej sa smernice o PVŽP

1. O šiestej otázke písm. a) až c)

- 59 Svojou šiestou otázkou písm. a) až c), ktoré treba preskúmať v prvom rade, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 1 ods. 2 písm. a) prvá zarážka a článok 2 ods. 1 smernice o PVŽP majú vykladať v tom zmysle, že opätovné začatie priemyselnej výroby elektrickej energie v neprevádzkovanej jadrovej elektrárni na dobu približne desiatich rokov s účinkom odkladu dátumu jej deaktivácie a ukončenia jej činnosti, ktorý pôvodne stanovil vnútroštátny zákonodarca, o desať rokov a odklad termínu pôvodne stanoveného tým istým zákonodarcom na deaktiváciu a ukončenie priemyselnej výroby elektrickej energie v prevádzkovanej elektrárni tiež o desať rokov, teda opatrenia vyžadujúce si práce na modernizácii dotknutých elektrární, predstavujú projekt v zmysle tejto smernice, a prípadne, či tieto opatrenia a práce musia podliehať posúdeniu vplyvov na životné prostredie pred prijatím uvedených opatrení vnútroštátnym zákonodarcom. Vnútroštátny súd sa tiež pýta na relevantnosť okolnosti, podľa ktorej si vykonanie opatrení, ktoré sú pred ním napadnuté, vyžaduje pre jednu z týchto dvoch dotknutých elektrární prijatie neskorších aktov, ako je vydanie nového individuálneho povolenia na výrobu elektrickej energie na priemyselné účely.
- 60 Keďže podľa odôvodnenia 1 smernice o PVŽP táto smernica kodifikuje smernicu 85/337, výklad Súdneho dvora týkajúci sa ustanovení tejto smernice platí aj pre smernicu o PVŽP, pokiaľ sú ich ustanovenia totožné.

a) O pojme „projekt“ v zmysle smernice o PVŽP

- 61 Je potrebné pripomenúť, že vymedzenie pojmu „projekt“ uvedeného v článku 1 ods. 2 písm. a) smernice o PVŽP sa týka v jeho prvej zarážke realizácie stavieb alebo iných zariadení alebo plánov a v jeho druhej zarážke iných zásahov do prírodného prostredia a krajiny vrátane ťažby nerastných surovín.
- 62 Z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že pojem „projekt“ zodpovedá najmä s ohľadom na znenie článku 1 ods. 2 písm. a) prvej zarážky smernice o PVŽP prácam alebo zásahom, ktoré menia fyzický stav daného miesta (pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. apríla 2012, Pro-Braine a i., C-121/11, EU:C:2012:225, bod 31 a citovanú judikatúru).
- 63 Otázka položená vnútroštátnym súdom znie, či opatrenia, o ktoré ide vo veci samej, spadajú pod takúto kvalifikáciu, keďže na to, aby boli vykonané, si vyžadujú výrazné investície a práce na modernizáciu oboch dotknutých elektrární, ktoré ich teda nevyhnutne sprevádzajú.
- 64 Zo spisu, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, totiž vyplýva, že opatrenia, o ktoré ide vo veci samej, zahŕňajú vykonanie prác veľkého rozsahu v elektrárňach Doel 1 a Doel 2, prostredníctvom ktorých sa majú modernizovať a má sa zabezpečiť dodržiavanie súčasných bezpečnostných noriem, a to v sume 700 miliónov eur, ktorá bude na ne vyčlenená, ako to vyplýva z rozpočtu.
- 65 Podľa rozhodnutia vnútroštátneho súdu dohovor z 30. novembra 2015 upravuje realizáciu tzv. „omladzovacieho“ investičného plánu, ktorý opisuje tieto práce ako práce nevyhnutné na predĺženie doby prevádzkovania oboch elektrární a práce, ktoré zahŕňajú najmä investície schválené zo strany AFCN v rámci plánu LTO na nahradenie zariadení z dôvodu zastarania a modernizáciu iných zariadení, ako aj zmeny, ktoré sa majú vykonať podľa štvrtej periodickej revízie bezpečnosti a testov odolnosti vykonávaných v nadväznosti na nehodu vo Fukušime (Japonsko).

- 66 Zo spisu predloženého Súdnemu dvoru osobitne vyplýva, že tieto práce by sa mali týkať najmä modernizácie kupol elektrární Doel 1 a Doel 2, obnovy nádrží na skladovanie vyhoreného paliva, inštalácie novej čerpacej stanice a prispôsobenia podlôží na účely lepšej ochrany týchto elektrární pred povodňami. Tieto práce nezahŕňajú len zlepšenia existujúcich konštrukcií, ale aj realizáciu troch budov, z ktorých dve sú určené na umiestnenie systémov ventilácie a tretia na umiestnenie protipožiarnej konštrukcie. Takéto práce však môžu ovplyvniť fyzický stav dotknutých miest v zmysle judikatúry Súdneho dvora.
- 67 Hoci je navyše pravda, že tieto práce nie sú uvedené v zákone z 28. júna 2015, ale v dohovore z 30. novembra 2015, aj tak sú úzko spojené s opatreniami prijatými belgickým zákonodarcom.
- 68 O týchto prácach sa totiž vzhľadom na rozsah predĺženia doby činnosti priemyselnej výroby energie, ktorú stanovujú, nemohlo hlasovať bez toho, aby belgický zákonodarca vopred vedel o povahe, technickej a finančnej uskutočniteľnosti modernizačných prác, ktoré zahŕňajú, ako aj investíciách potrebných na ich vykonanie. Navyše v dôvodovej správe k zákonu z 28. júna 2015 a prípravných prácach k tomuto zákonu sa výslovne uvádzajú tieto modernizačné práce a investície.
- 69 Treba tiež zdôrazniť, že táto vecná súvislosť medzi opatreniami napadnutými na vnútroštátnom súde a investíciami uvedenými v predchádzajúcom bode je potvrdená skutočnosťou, že zákonom z 28. júna 2015 bol do článku 4 zákona z 31. januára 2003 doplnený odsek 3, ktorý stanovuje, že ak najneskôr 30. novembra 2015 nedôjde k uzatvoreniu dohody medzi vlastníkom elektrární Doel 1 a Doel 2 na jednej strane a Belgickom na druhej strane, kráľ stanoví dátum deaktivácie týchto elektrární na 31. marca 2016.
- 70 Navyše zo spisu predloženého Súdnemu dvoru tiež vyplýva, že prevádzkovateľ oboch elektrární sa z právneho hľadiska zaviazal vykonať všetky tieto práce ku koncu roka 2019.
- 71 Vzhľadom na tieto jednotlivé skutočnosti také opatrenia, o aké ide vo veci samej, nemožno umelo oddeliť od prác, ktoré sú s nimi neoddeliteľne spojené, na účely toho, aby sa v tomto prípade posúdila existencia projektu v zmysle článku 1 ods. 2 písm. a) prvej zarážky smernice o PVŽP. Je teda potrebné konštatovať, že takéto opatrenia a modernizačné práce, ktoré sú s nimi neoddeliteľne spojené, sú spoločne a s výhradou posúdení skutkového stavu, ktoré prináleží vykonať vnútroštátnemu súdu, súčasťou toho istého projektu v zmysle tohto ustanovenia.
- 72 Okolnosť, že vykonanie týchto opatrení si v prípade jednej z týchto dvoch elektrární vyžaduje prijatie neskorších aktov, ako je vydanie nového individuálneho povolenia na výrobu elektrickej energie na priemyselné účely, nemôže zmeniť túto analýzu.

b) O nevyhnutnosti posúdenia vplyvov na životné prostredie

- 73 Najskôr je potrebné pripomenúť, že projekty v zmysle článku 1 ods. 2 písm. a) smernice o PVŽP treba pred tým, ako budú povolené, podrobiť posudzovaniu ich vplyvov na životné prostredie podľa článku 2 ods. 1 tejto smernice, pokiaľ môžu mať významné vplyvy na životné prostredie najmä z dôvodu ich charakteru, veľkosti alebo umiestnenia.
- 74 Navyše článok 2 ods. 1 smernice o PVŽP nevyžaduje, aby postupu posudzovania, ktorý stanovuje táto smernica, podliehal každý projekt, ktorý môže mať významný vplyv na životné prostredie, ale len tie, ktoré sú uvedené v článku 4 tejto smernice, ktorý odkazuje na projekty vymenované v prílohách I a II tejto smernice (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 17. marca 2011, Brussels Hoofdstedelijk Gewest a i., C-275/09, EU:C:2011:154, bod 25).

75 Napokon zo znenia článku 2 ods. 1 v spojení s článkom 4 ods. 1 smernice o PVŽP vyplýva, že projekty patriace do prílohy I tejto smernice predstavujú svojou povahou významné riziko vplyvov na životné prostredie a povinne musia byť predmetom posudzovania svojich vplyvov na životné prostredie (pozri v tomto zmysle, pokiaľ ide o túto povinnosť posudzovania, rozsudky z 24. novembra 2011, Komisia/Španielsko, C-404/09, EU:C:2011:768, bod 74, ako aj z 11. februára 2015, Marktgemeinde Straßwalchen a i., C-531/13, EU:C:2015:79, bod 20).

1) O uplatnení príloh I a II smernice o PVŽP

76 Bod 2 písm. b) prílohy I smernice o PVŽP uvádza medzi projektmi, ktoré článok 4 ods. 1 tejto smernice podriaďuje posudzovaniu v súlade s článkami 5 až 10 uvedenej smernice, jadrové elektrárne a iné jadrové reaktory vrátane ich demontáže alebo rozloženia.

77 Preto je potrebné posúdiť, či opatrenia, o aké ide vo veci samej, spolu s prácami, od ktorých sú neoddeliteľné, môžu spadať pod bod 24 prílohy I smernice o PVŽP, ktorý odkazuje na „ak[ú]koľvek zmen[u] alebo rozšírenie projektov uvedených v tejto prílohe, ak takáto zmena alebo rozšírenie samotné spĺňajú limity, prípadne ustanovené v tejto prílohe“, alebo pod bod 13 písm. a) prílohy II tejto smernice, ktorý odkazuje na „ak[ú]koľvek zmen[u] alebo rozšírenie projektov uvedených v prílohe I alebo tejto prílohe už povolených, vykonaných alebo v procese vykonávania, ktoré môžu mať významný nepriaznivý vplyv na životné prostredie (zmena alebo rozšírenie neuvedené v prílohe I)“.

78 Pokiaľ ide o bod 24 prílohy I smernice o PVŽP, z jeho znenia a systematiky vyplýva, že sa týka zmien alebo rozšírení projektu, ktoré sa najmä svojou povahou alebo rozsahom vyznačujú podobnými rizikami, pokiaľ ide o vplyvy na životné prostredie, ako samotný projekt.

79 Opatrenia, o ktoré ide vo veci samej, ktoré majú za následok predĺženie doby platnosti povolenia na výrobu elektrickej energie oboma dotknutými elektrárnami na priemyselné účely o značnú dobu v trvaní desiatich rokov, pričom predtým bola ohraničená na štyridsať rokov zákonom z 31. januára 2003, sa musia s ohľadom na významné rekonštrukčné práce, ktoré sú nevyhnutné vzhľadom na zastaranosť týchto elektrární a povinnosť zabezpečiť ich súlad s bezpečnostnými normami, považovať za opatrenia s porovnateľným rozsahom, pokiaľ ide o riziká vplyvov na životné prostredie, aký má prvotné uvedenie uvedených elektrární do prevádzky.

80 V dôsledku toho je potrebné sa domnievať, že tieto opatrenia a práce spadajú pod bod 24 prílohy I smernice o PVŽP. Takýto projekt totiž svojou povahou vykazuje riziko významných vplyvov na životné prostredie v zmysle článku 2 ods. 1 tejto smernice a nevyhnutne musí podliehať posúdeniu svojich vplyvov na životné prostredie podľa článku 4 ods. 1 uvedenej smernice.

81 Navyše vzhľadom na to, že elektrárne Doel 1 a Doel 2 sa nachádzajú v blízkosti hranice Belgického kráľovstva s Holandským kráľovstvom, nemožno poprieť, že takýto projekt môže mať tiež významné vplyvy na životné prostredie uvedeného členského štátu v zmysle článku 7 ods. 1 tej istej smernice.

2) O okamihu, keď sa musí uskutočniť posudzovanie vplyvov na životné prostredie

82 Článok 2 ods. 1 smernice o PVŽP spresňuje, že posúdenie vplyvov na životné prostredie, ktoré ukladá, sa musí vykonať „pred udelením povolenia“ na projekty, ktoré sú predložené.

83 Ako to už Súdny dvor zdôraznil, predchádzajúca povaha takéhoto posúdenia je odôvodnená nutnosťou, aby v rozhodovacom konaní príslušný orgán čo najskôr zohľadnil vplyvy každého procesu technického plánovania a rozhodovania na životné prostredie, a to v čo najskoršej fáze, pričom cieľom je

predchádzanie vzniku znečistenia alebo obťažovania už od začiatku, a nie dodatočné odstraňovanie ich následkov (rozsudok z 31. mája 2018, Komisia/Poľsko, C-526/16, neuvverejnený, EU:C:2018:356, bod 75 a citovaná judikatúra).

- 84 Treba tiež uviesť, že článok 1 ods. 2 písm. c) smernice o PVŽP definuje pojem „povolenie“ ako rozhodnutie príslušného orgánu alebo orgánov, ktoré oprávňuje navrhovateľa realizovať projekt, čo v zásade prináleží určiť vnútroštátnemu súdu na základe uplatniteľnej vnútroštátnej právnej úpravy.
- 85 Navyše v prípade, že vnútroštátne právo zavádza viacetapové povoľovacie konanie, posúdenie vplyvov projektu na životné prostredie treba v podstate uskutočniť hneď, ako je možné určiť a posúdiť všetky vplyvy, ktoré tento projekt pravdepodobne má na životné prostredie (rozsudky zo 7. januára 2004, Wells, C-201/02, EU:C:2004:12, bod 52, ako aj z 28. februára 2008, Abraham a i., C-2/07, EU:C:2008:133, bod 26).
- 86 V prípade, že jednou z týchto etáp je hlavné rozhodnutie a druhou je vykonávacie rozhodnutie, ktoré nemôže ísť nad rámec skutočností posudzovaných v hlavnom rozhodnutí, potom vplyvy, ktoré projekt pravdepodobne má na životné prostredie, musia byť určené a posúdené počas konania, v ktorom má byť vydané hlavné rozhodnutie. Iba v prípade, že tieto vplyvy je možné určiť až v konaní týkajúcom sa vykonávacieho rozhodnutia, môže sa posudzovanie uskutočniť v rámci tohto posledného konania (rozsudky zo 7. januára 2004, Wells, C-201/02, EU:C:2004:12, bod 52, ako aj z 28. februára 2008, Abraham a i., C-2/07, EU:C:2008:133, bod 26).
- 87 Hoci v tomto prípade prináleží vnútroštátnemu súdu, aby na základe uplatniteľnej vnútroštátnej právnej úpravy určil, či zákon z 28. júna 2015 predstavuje povolenie v zmysle článku 1 ods. 2 písm. c) smernice o PVŽP, treba už vopred konštatovať, že tento zákon presne a bezpodmienečne stanovuje jednak opätovné spustenie priemyselnej výroby elektrickej energie v neprevádzkovanej jadrovej elektrárni na dobu približne desiatich rokov s tým účinkom, že dátum pôvodne stanovený vnútroštátnym zákonodarcom na jej deaktiváciu a ukončenie priemyselnej výroby elektrickej energie sa odkladá o desať rokov a jednak odklad termínu pôvodne stanoveného vnútroštátnym zákonodarcom na ukončenie priemyselnej výroby elektrickej energie v prevádzkovanej elektrárni tiež o desať rokov.
- 88 Z toho vyplýva, že aj keď si vykonanie týchto opatrení vyžaduje prijatie neskorších aktov v rámci komplexného a vymedzeného procesu, ktorého cieľom je najmä zabezpečiť dodržiavanie bezpečnostných noriem uplatniteľných na túto činnosť v oblasti priemyselnej výroby elektrickej energie jadrového pôvodu, a uvedené opatrenia podliehajú najmä, ako to vyplýva z dôvodovej správy k zákonu z 28. júna 2015, predchádzajúcemu schváleniu AFCN, nič to nemení na tom, že tieto opatrenia, ktoré prijal vnútroštátny zákonodarc, definujú podstatné vlastnosti projektu a *a priori* o nich už nemožno diskutovať alebo ich spochybňovať.
- 89 Pokiaľ ide o okolnosť, že vykonávanie tohto projektu si vyžaduje vydanie nového individuálneho povolenia na výrobu elektrickej energie na priemyselné účely pre jednu z dvoch dotknutých elektrární, tá nemôže odôvodňovať, aby sa posúdenie jej vplyvov na životné prostredie vykonalo až po prijatí tohto zákona. Okrem toho treba uviesť, že podľa informácií uvedených v rozhodnutí vnútroštátneho súdu bolo dodatočné množstvo rádioaktívneho odpadu, ktoré môže byť vyvolané opatreniami, o ktoré ide vo veci samej, teda 350 m³, oznámené belgickému parlamentu pred týmto prijatím.
- 90 Ako sa navyše konštatovalo v bodoch 63 až 71 tohto rozsudku, opatrenia, o ktoré ide vo veci samej, predstavujú spolu s modernizačnými prácami, ktoré sú s nimi neoddeliteľne spojené, projekt v zmysle článku 1 ods. 2 písm. a) prvej zarážky smernice o PVŽP.
- 91 V tomto kontexte sa na prvý pohľad zdá, že zákon z 28. júna 2015 predstavuje povolenie v zmysle článku 1 ods. 2 písm. c) tejto smernice alebo že je prinajmenšom prvou etapou procesu autorizácie predmetného projektu, pokiaľ ide o jeho podstatné vlastnosti.

- 92 Pokiaľ ide o otázku, či sa posúdenie vplyvov na životné prostredie má týkať aj prác, ktoré sú neoddeliteľne spojené s opatreniami, o ktoré ide vo veci samej, je to tak v prípade, ak sú tieto práce, ako aj ich potenciálne vplyvy na životné prostredie v tomto štádiu povoľovacieho konania dostatočne identifikovateľné, čo prináleží overiť vnútroštátnemu súdu. V tejto súvislosti z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, ako to už bolo zdôraznené v bode 68 tohto rozsudku, že tak povaha, ako aj objem prác, ktoré si vyžadujú opatrenia obsiahnuté v zákone z 28. júna 2015, boli tiež známe belgickému parlamentu pred prijatím tohto zákona.
- 93 Keďže navyše projekt, o ktorý ide vo veci samej, môže mať významné vplyvy na životné prostredie iného členského štátu, treba konštatovať, že musí byť aj predmetom konania o cezhraničnom posudzovaní v súlade s článkom 7 smernice o PVŽP.
- 94 Vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti treba na šiestu otázku písm. a) až c) odpovedať tak, že článok 1 ods. 2 písm. a) prvá zarážka, článok 2 ods. 1 a článok 4 ods. 1 smernice o PVŽP sa majú vykladať v tom zmysle, že opätovné začatie priemyselnej výroby elektrickej energie v neprevádzkovej jadrovej elektrárni na dobu približne desiatich rokov s účinkom odkladu dátumu jej deaktivácie a ukončenia jej činnosti, ktorý pôvodne stanovil vnútroštátny zákonodarca, o desať rokov a odklad termínu pôvodne stanoveného tým istým zákonodarcom na deaktiváciu a ukončenie priemyselnej výroby elektrickej energie v prevádzkovej elektrárni tiež o desať rokov, teda opatrenia vyžadujúce si práce na modernizáciu dotknutých elektrární, ktoré môžu ovplyvniť fyzický stav daných miest, predstavujú „projekt“ v zmysle tejto smernice, ktorý sa musí v zásade a s výhradou overení, ktoré prináleží vykonať vnútroštátnemu súdu, podrobiť posudzovaniu vplyvov na životné prostredie pred prijatím týchto opatrení. Okolnosť, že ich realizácia si vyžaduje neskoršie akty, ako napríklad vydanie nového individuálneho povolenia na výrobu elektrickej energie na priemyselné účely pre jednu z dotknutých elektrární, nie je v tejto súvislosti rozhodujúca. Práce, ktoré sú neoddeliteľne spojené s uvedenými opatreniami, musia tiež podliehať takémuto posúdeniu pred prijatím tých istých opatrení, pokiaľ sú ich povaha a ich potenciálne vplyvy na životné prostredie v tomto štádiu dostatočne identifikovateľné, čo prináleží overiť vnútroštátnemu súdu.

2. O šiestej otázke písm. d)

- 95 Svojou šiestou otázkou písm. d) sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 2 ods. 4 smernice o PVŽP má vykladať v tom zmysle, že taký projekt, o aký ide vo veci samej, môže byť oslobodený od posúdenia vplyvov na životné prostredie z dôvodov súvisiacich s bezpečnosťou zásobovania dotknutého členského štátu elektrickou energiou.
- 96 Podľa článku 2 ods. 4 prvého pododseku smernice o PVŽP členské štáty môžu vo výnimočných prípadoch určitý projekt úplne alebo čiastočne vyňať z ustanovení, ktoré sú v nej uvedené, bez toho, aby bol dotknutý článok 7 uvedenej smernice týkajúci sa povinností členského štátu, na ktorého území sa zamýšľa realizácia projektu, ktorý môže mať významné vplyvy na životné prostredie iného členského štátu.
- 97 Hoci nemožno vylúčiť, že nevyhnutnosť zabezpečiť bezpečnosť zásobovania členského štátu elektrickou energiou môže predstavovať výnimočný prípad v zmysle článku 2 ods. 4 prvého pododseku smernice o PVŽP, čo by odôvodňovalo oslobodenie projektu od posudzovania vplyvov na životné prostredie, treba pripomenúť, že článok 2 ods. 4 druhý pododsek písm. a) až c) tejto smernice ukladá členským štátom, ktoré chcú využiť túto výnimku, osobitné povinnosti.
- 98 V takom prípade sú totiž dotknuté členské štáty povinné zvážiť, či nie je vhodná iná forma posudzovania, sprístupniť dotknutej verejnosti informácie získané v tomto rámci, pred udelením súhlasu oznámiť Komisii príčiny odôvodňujúce udelenie výnimky a poskytnúť jej, ak je to možné, informácie, ktoré sprístupnili svojim štátnym príslušníkom.

- 99 Ako uviedla generálna advokátka v bode 150 svojich návrhov, tieto povinnosti nepredstavujú len formality, ale podmienky určené na zabezpečenie dodržiavania cieľov sledovaných smernicou o PVŽP, pokiaľ je to možné.
- 100 Hoci v tomto prípade prináleží vnútroštátnemu súdu overiť dodržanie uvedených povinností zo strany Belgického kráľovstva, možno vopred konštatovať, že Komisia vo svojich písomných pripomienkach uvádza, že zo strany tohto členského štátu nebola informovaná o uplatnení uvedenej výnimky.
- 101 Navyše článok 2 ods. 4 smernice o PVŽP umožňuje vyňať projekt z posudzovania vplyvov na životné prostredie iba vtedy, ak je dotknutý členský štát schopný preukázať, že riziko pre bezpečnosť zásobovania elektrickou energiou, na ktoré sa odvoláva, je primerane pravdepodobné a že tento projekt má naliehavú povahu, ktorá môže odôvodniť neexistenciu takéhoto posudzovania. Ako už bolo okrem toho uvedené v bode 96 tohto rozsudku, takáto výnimka sa uplatňuje bez toho, aby bol dotknutý článok 7 tejto smernice týkajúci sa posudzovania projektov, ktoré majú cezhraničné vplyvy.
- 102 Vzhľadom na uvedené treba na šiestu otázku písm. d) odpovedať tak, že článok 2 ods. 4 smernice o PVŽP sa má vykladať v tom zmysle, že oprávňuje členský štát vyňať taký projekt, o aký ide v konaní vo veci samej, z posudzovania vplyvov na životné prostredie s cieľom zabezpečiť bezpečnosť jeho zásobovania elektrickou energiou iba v prípade, ak tento členský štát preukáže, že riziko pre bezpečnosť tohto zásobovania je primerane pravdepodobné a že predmetný projekt má naliehavú povahu, ktorá môže odôvodniť neexistenciu takéhoto posudzovania, pokiaľ sú splnené povinnosti stanovené v článku 2 ods. 4 druhom pododseku písm. a) až c) tejto smernice. Takáto možnosť výnimky však existuje bez toho, aby boli dotknuté povinnosti dotknutého členského štátu podľa článku 7 uvedenej smernice.

3. O siedmej otázke

- 103 Svojou siedmou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 1 ods. 4 smernice o PVŽP vykladať v tom zmysle, že taká vnútroštátna právna úprava, o akú ide vo veci samej, predstavuje osobitný vnútroštátny právny predpis v zmysle tohto ustanovenia, ktorý je podľa tohto ustanovenia vylúčený z pôsobnosti tejto smernice.
- 104 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že článok 1 ods. 4 smernice o PVŽP, ktorý prebral obsah článku 1 ods. 5 smernice 85/337, podmieňuje vylúčenie projektu z pôsobnosti smernice o PVŽP dodržaním dvoch podmienok.
- 105 Prvá podmienka vyžaduje, aby bol projekt prijatý osobitným právnym predpisom, ktorý má rovnaké vlastnosti ako povolenie. Tento predpis musí najmä poskytovať navrhovateľovi oprávnenie realizovať projekt (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. februára 2012, Solvay a i., C-182/10, EU:C:2012:82, bod 32 a citovanú judikatúru).
- 106 Okrem toho musí byť projekt upravený podrobne, a to dostatočne presne a definitívne tak, aby právny predpis, prostredníctvom ktorého bol tento projekt prijatý, obsahoval rovnako ako povolenie všetky náležitosti projektu, ktoré sú relevantné pre posudzovanie vplyvov na životné prostredie, po tom, ako boli zohľadnené zákonodarcom. Právny predpis musí potvrdzovať, že ciele smernice o PVŽP boli v súvislosti s dotknutým projektom dosiahnuté (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. februára 2012, Solvay a i., C-182/10, EU:C:2012:82, bod 33 a citovanú judikatúru).
- 107 Z toho vyplýva, že právny predpis nemožno považovať za predpis, prostredníctvom ktorého bol prijatý podrobne upravený projekt v zmysle článku 1 ods. 4 smernice o PVŽP, ak neobsahuje náležitosti potrebné na účely posúdenia vplyvov tohto projektu na životné prostredie alebo ak vyžaduje prijatie ďalších aktov na to, aby mal navrhovateľ právo realizovať projekt (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. februára 2012, Solvay a i., C-182/10, EU:C:2012:82, bod 34 a citovanú judikatúru).

- 108 Druhá podmienka stanovená v článku 1 ods. 4 smernice o PVŽP vyžaduje, aby sa ciele tejto smernice vrátane cieľa poskytovania informácií dosiahli prostredníctvom legislatívneho procesu. Z článku 2 ods. 1 uvedenej smernice totiž vyplýva, že jej hlavným cieľom je zabezpečiť, aby projekty, ktoré môžu mať významný vplyv na životné prostredie najmä z dôvodu ich charakteru, veľkosti alebo umiestnenia, boli pred vydaním povolenia posúdené z hľadiska ich vplyvov na životné prostredie (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. februára 2012, Solvay a i., C-182/10, EU:C:2012:82, bod 35 a citovaná judikatúra).
- 109 Zákonodarca musí mať preto v čase schvaľovania predmetného projektu k dispozícii dostatočné informácie. V tejto súvislosti z článku 5 ods. 3 smernice o PVŽP vyplýva, že informácie, ktoré má poskytnúť navrhovateľ, musia obsahovať aspoň popis projektu obsahujúci informácie o jeho mieste, projektovom riešení a veľkosti, popis predpokladaných opatrení s cieľom zabrániť, znížiť, a ak je to možné, odstrániť významné nepriaznivé vplyvy, údaje potrebné na určenie a posúdenie hlavných vplyvov, ktoré by projekt mal na životné prostredie, náčrt hlavných alternatív vypracovaných navrhovateľom a určenie hlavných dôvodov pre jeho výber so zreteľom na vplyvy na životné prostredie, ako aj netechnický súhrn týchto jednotlivých informácií (pozri v tomto zmysle rozsudky z 18. októbra 2011, Boxus a i., C-128/09 až C-131/09, C-134/09 a C-135/09, EU:C:2011:667, bod 43, ako aj zo 16. februára 2012, Solvay a i., C-182/10, EU:C:2012:82, bod 37).
- 110 V tomto prípade prináleží vnútroštátnemu súdu určiť, či tieto podmienky boli splnené, pričom zohľadní tak obsah prijatého právneho predpisu, ako aj celý legislatívny proces, ktorý viedol k jeho prijatiu, a najmä prípravné akty a parlamentné rozpravy (pozri v tomto zmysle rozsudky z 18. októbra 2011, Boxus a i., C-128/09 až C-131/09, C-134/09 a C-135/09, EU:C:2011:667, bod 47, ako aj zo 16. februára 2012, Solvay a i., C-182/10, EU:C:2012:82, bod 41).
- 111 Vzhľadom na informácie poskytnuté Súdnemu dvoru sa však zdá, že to tak nebolo.
- 112 Aj keď totiž vnútroštátny súd uvádza existenciu štúdií a vypočúvaní predchádzajúcich prijatiu zákona z 28. júna 2015, zo spisu, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, nevyplýva, že vnútroštátny zákonodarca sa oboznámil s informáciami uvedenými v bode 109 tohto rozsudku, pokiaľ ide o opatrenia, o ktoré ide vo veci samej, ako aj o práce, ktoré sú neoddeliteľne spojené s týmito opatreniami, vo vzťahu ku ktorým sa v rámci odpovede na šiestu otázku písm. a) až c) konštatovalo, že spolu tvoria ten istý projekt.
- 113 Ako navyše vyplýva najmä z bodu 91 tohto rozsudku, taký zákon, ako je zákon z 28. júna 2015, môže predstavovať iba prvú etapu v procese povoľovania projektu, o ktorý ide vo veci samej, pokiaľ ide o práce, ktoré tento projekt zahŕňa, takže nespĺňa ani jednu z podmienok vyžadovaných na to, aby bol k nemu prináležiaci projekt vylúčený z pôsobnosti smernice o PVŽP podľa jej článku 1 ods. 4, konkrétne, že bol podrobne upravený osobitným právnym predpisom.
- 114 Vzhľadom na uvedené je potrebné na siedmu otázku odpovedať tak, že článok 1 ods. 4 smernice o PVŽP sa má vykladať v tom zmysle, že taká vnútroštátna právna úprava, o akú ide vo veci samej, nepredstavuje osobitný vnútroštátny právny predpis v zmysle tohto ustanovenia, ktorý je podľa tohto ustanovenia vylúčený z pôsobnosti tejto smernice.

B. O ôsmej otázke týkajúcej sa smernice o biotopoch

1. O ôsmej otázke písm. a) až c)

- 115 Svojou ôsmou otázkou písm. a) až c) sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 6 ods. 3 smernice o biotopoch v spojení s článkami 3 a 4 smernice o vtáctve a prípadne s prihliadnutím na smernicu o PVŽP vykladať v tom zmysle, že také opatrenia, o aké ide vo veci samej, predstavujú vzhľadom na modernizačné práce a práce na zosúladení s bezpečnostnými normami, ktoré zahŕňajú,

plán alebo projekt podliehajúci posudzovaniu podľa tohto článku 6 ods. 3, a prípadne, či sa toto posúdenie musí uskutočniť pred ich prijatím zákonodarcom. Vnútroštátny súd sa tiež pýta, či je v tejto súvislosti potrebné rozlišovať podľa toho, či sa tieto opatrenia vzťahujú na jednu, alebo druhú z dvoch elektrární, o ktoré ide vo veci samej, a to vzhľadom na potrebu následne prijať v prípade jednej z nich vykonávacie akty, ako je vydanie nového individuálneho povolenia na výrobu elektrickej energie na priemyselné účely.

a) Úvodné pripomienky

- 116 Článok 6 smernice o biotopoch ukladá členským štátom súbor povinností a osobitných postupov, ktoré majú zabezpečiť, ako to vyplýva z článku 2 ods. 2 tejto smernice, zachovanie alebo prípadne obnovenie prirodzených biotopov a druhov divokej fauny a flóry európskeho významu v priaznivom stave s cieľom dosiahnuť všeobecnejší cieľ tejto istej smernice, ktorým je zabezpečenie vysokej úrovne ochrany životného prostredia, pokiaľ ide o územia chránené v zmysle tejto smernice [pozri v tomto zmysle rozsudok zo 17. apríla 2018, Komisia/Poľsko (Bielovežský prales), C-441/17, EU:C:2018:255, bod 106 a citovanú judikatúru].
- 117 Článok 6 ods. 3 smernice o biotopoch stanovuje posúdenie, ktorého cieľom je pomocou predchádzajúcej kontroly zabezpečiť, aby sa plán alebo projekt, ktorý priamo nesúvisí so správou dotknutej lokality alebo pre ňu nie je nevyhnutný, ale môže ju významne ovplyvniť, povolil len za predpokladu, že nemá nepriaznivý vplyv na integritu tejto lokality [rozsudky zo 17. apríla 2018, Komisia/Poľsko (Bielovežský prales), C-441/17, EU:C:2018:255, bod 108 a citovaná judikatúra, ako aj z 25. júla 2018, Grace a Sweetman, C-164/17, EU:C:2018:593, bod 38].
- 118 Ten istý článok 6 ods. 3 rozlišuje dve fázy v rámci postupu hodnotenia, ktorý stanovuje.
- 119 Prvá fáza, ktorá je uvedená v prvej vete tohto ustanovenia, vyžaduje, aby členské štáty vykonali primerané posúdenie vplyvov plánu alebo projektu na chránenú lokalitu, ak existuje pravdepodobnosť, že tento plán alebo projekt môže mať na ňu významný vplyv. Druhá fáza, uvedená v jeho druhej vete, ktorá nasleduje po uvedenom primeranom posúdení, umožňuje taký plán alebo projekt povoliť len pod podmienkou, že s výhradou ustanovení odseku 4 tohto článku 6 nepriaznivo neovplyvní integritu dotknutej lokality (rozsudok z 25. júla 2018, Grace a Sweetman, C-164/17, EU:C:2018:593, bod 32).
- 120 Navyše primerané posúdenie vplyvov plánu alebo projektu predpokladá, že pred jeho schválením musia byť pomocou najlepších vedeckých poznatkov v danej oblasti zistené všetky aspekty plánu alebo projektu, ktoré môžu samostatne alebo spoločne s inými plánmi alebo projektmi ovplyvniť ciele ochrany chránenej lokality. Príslušné vnútroštátne orgány povolia činnosť iba pod podmienkou, že získajú istotu, že táto činnosť nebude mať škodlivé následky na jej integritu. Platí to v prípade, ak z vedeckého hľadiska neexistuje žiadna dôvodná pochybnosť o neprítomnosti takýchto účinkov (rozsudok zo 7. novembra 2018, Holohan a i., C-461/17, EU:C:2018:883, bod 33, ako aj citovaná judikatúra).
- 121 Treba tiež uviesť, že pokiaľ ide o územia klasifikované ako osobitne chránené územia, povinnosti, ktoré vyplývajú z článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch, nahrádzajú podľa článku 7 tejto smernice povinnosti vyplývajúce z článku 4 ods. 4 prvej vety smernice o vtáctve odo dňa klasifikácie na základe tejto smernice, ak je tento dátum neskorší ako deň vykonania smernice o biotopoch [rozsudky zo 17. apríla 2018, Komisia/Poľsko (Bielovežský prales), C-441/17, EU:C:2018:255, bod 109 a citovaná judikatúra, ako aj z 25. júla 2018, Grace a Sweetman, C-164/17, EU:C:2018:593, bod 27].

b) O pojme „projekt“ v zmysle smernice o biotopoch

- 122 Keďže smernica o biotopoch nedefinuje pojem „projekt“ v zmysle jej článku 6 ods. 3, najskôr je potrebné prihliadnuť na pojem „projekt“ v zmysle článku 1 ods. 2 písm. a) smernice o PVŽP (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 7. septembra 2004, Waddenvereniging a Vogelbeschermingsvereniging, C-127/02, EU:C:2004:482, body 23, 24 a 26; zo 14. januára 2010, Stadt Papenburg, C-226/08, EU:C:2010:10, bod 38; zo 17. júla 2014, Komisia/Grécko C-600/12, neuvverejnený, EU:C:2014:2086, bod 75, ako aj zo 7. novembra 2018, Coöperatie Mobilisation for the Environment a i., C-293/17 a C-294/17, EU:C:2018:882, bod 60).
- 123 Navyše Súdny dvor už rozhodol, že ak činnosť spadá pod smernicu o PVŽP, musí o to viac spadať pod smernicu o biotopoch (rozsudok zo 7. novembra 2018, Coöperatie Mobilisation for the Environment a i., C-293/17 a C-294/17, EU:C:2018:882, bod 65).
- 124 Z toho vyplýva, že pokiaľ sa činnosť považuje za projekt v zmysle smernice o PVŽP, môže byť projektom v zmysle smernice o biotopoch (rozsudok zo 7. novembra 2018, Coöperatie Mobilisation for the Environment a i., C-293/17 a C-294/17, EU:C:2018:882, bod 66).
- 125 Vzhľadom na odpoveď na šiestu otázku písm. a) až c) treba konštatovať, že také opatrenia, o aké ide vo veci samej, spolu s prácami, ktoré sú s nimi neoddeliteľne spojené, predstavujú projekt v zmysle smernice o biotopoch.
- 126 Ďalej je nesporné, že projekt, o ktorý ide vo veci samej, nie je spojený so správou chránenej lokality ani nie je pre ňu nevyhnutný.
- 127 Napokon je potrebné pripomenúť, že skutočnosť, že opakujúca sa činnosť bola povolená podľa vnútroštátneho práva pred nadobudnutím účinnosti smernice o biotopoch, sama osebe nepredstavuje prekážku, aby sa táto činnosť mohla pri každom neskoršom zásahu považovať za odlišný projekt v zmysle tejto smernice, keďže v opačnom prípade by táto činnosť mohla trvalo nepodliehať akémukoľvek predchádzajúcemu posúdeniu svojich vplyvov na danú lokalitu (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 14. januára 2010, Stadt Papenburg, C-226/08, EU:C:2010:10, bod 41, ako aj zo 7. novembra 2018, Coöperatie Mobilisation for the Environment a i., C-293/17 a C-294/17, EU:C:2018:882, bod 77).
- 128 Na tento účel je potrebné posúdiť, či predovšetkým vzhľadom na opakovanosť, povahu a podmienky výkonu treba určité činnosti považovať za jedinú operáciu a možno ich pokladať za jeden a ten istý projekt v zmysle článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 14. januára 2010, Stadt Papenburg, C-226/08, EU:C:2010:10, bod 47, ako aj zo 7. novembra 2018, Coöperatie Mobilisation for the Environment a i., C-293/17 a C-294/17, EU:C:2018:882, bod 78).
- 129 Nie je to tak pri neexistencii kontinuity a zhodnosti činnosti, najmä pokiaľ ide o jej miesta a podmienky realizácie (rozsudok zo 7. novembra 2018, Coöperatie Mobilisation for the Environment a i., C-293/17 a C-294/17, EU:C:2018:882, bod 83).
- 130 V tomto prípade platí, že hoci bola činnosť priemyselnej výroby elektrickej energie v elektrárňach Doel 1 a Doel 2 povolená pred nadobudnutím účinnosti smernice o biotopoch na neobmedzené obdobie, zákon z 31. januára 2003 obmedzil túto dobu činnosti na 40 rokov, teda do 15. februára 2015 v prípade elektrárne Doel 1 a do 1. decembra 2015 v prípade elektrárne Doel 2. Ako to uvádza vnútroštátny súd, opatrenia, o ktoré ide vo veci samej, zmenili túto legislatívnu voľbu, čo si vyžadovalo najmä opätovné spustenie jednej z týchto dvoch elektrární.
- 131 Rovnako je nesporné, že pri vykonávaní týchto opatrení sa činnosť priemyselnej výroby týchto dvoch elektrární nebude vykonávať za podmienok vykonávania, ktoré sú totožné s pôvodne povolenými podmienkami, a to už len z dôvodu vývoja vedeckých poznatkov a nových uplatniteľných

bezpečnostných noriem, ktoré odôvodňujú, ako to bolo pripomenuté v bodoch 64 až 66 tohto rozsudku, že sa vykonávajú modernizačné práce veľkého rozsahu. Okrem toho z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že povolenie na výrobu bolo prevádzkovateľovi uvedených elektrární udelené po nadobudnutí účinnosti smernice o biotopoch v nadväznosti na zvýšenie ich výkonu.

- 132 Z toho vyplýva, že také opatrenia, o aké ide vo veci samej, spolu s prácami, ktoré sú s nimi neoddeliteľne spojené, predstavujú samostatný projekt, na ktorý sa vzťahujú pravidlá posudzovania stanovené v článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch.
- 133 Zákonodarná právomoc príslušného vnútroštátneho orgánu, pokiaľ ide o schválenie predmetného plánu alebo projektu, je irelevantná. Na rozdiel od toho, čo stanovuje smernica o PVŽP, sa totiž nemožno od posúdenia stanoveného v článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch odchyliť z dôvodu, že orgán príslušný na povolenie predmetného projektu je zákonodarca (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. februára 2012, Solvay a i., C-182/10, EU:C:2012:82, bod 69).

c) O riziku významného ovplyvnenia chránenej lokality

- 134 Z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že požiadavka primeraného odhadu dosahu plánu alebo projektu stanovená v článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch je podriadená podmienke, že je tu pravdepodobnosť alebo nebezpečenstvo, že ovplyvní predmetnú lokalitu významným spôsobom. Najmä vzhľadom na zásadu predchádzania škodám sa uvádza, že takéto nebezpečenstvo existuje, ak na základe najlepších vedeckých poznatkov v danej oblasti nemožno vylúčiť, že by plán alebo projekt mohol ovplyvniť cieľ ochrany tejto lokality. Posúdenie nebezpečenstva sa musí vykonať najmä s ohľadom na vlastnosti a podmienky životného prostredia príznačné pre lokalitu, ktorej sa takýto plán alebo projekt týka [pozri v tomto zmysle rozsudok zo 17. apríla 2018, Komisia/Poľsko (Bielovežský prales), C-441/17, EU:C:2018:255, body 111 a 112, ako aj citovanú judikatúru].
- 135 V tomto prípade, ako to vyplýva z výpisov z parlamentných prác týkajúcich sa zákona z 28. júna 2015, ktoré boli reprodukované v rozhodnutí vnútroštátneho súdu, a ako to tiež uviedla generálna advokátka v bodoch 24 až 26 svojich návrhov, elektrárne, ktoré sú predmetom opatrení, o ktoré ide vo veci samej, ktoré sa nachádzajú na brehoch rieky Šelda, sa nachádzajú v blízkosti oblastí chránených na základe smernice o biotopoch a smernice o vtáctve, vytýčených najmä v prospech chránených druhov rýb a bezčelústnatcov, ktoré sa v tejto rieke vyvíjajú.
- 136 V tomto ohľade je potrebné pripomenúť, že okolnosť, že projekt sa nachádza mimo oblasti Natura 2000, neoslobodzuje od požiadaviek stanovených v článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch (pozri v tomto zmysle rozsudky z 10. januára 2006, Komisia/Nemecko, C-98/03, EU:C:2006:3, body 44 a 51, ako aj z 26. apríla 2017, Komisia/Nemecko, C-142/16, EU:C:2017:301, bod 29).
- 137 V tomto prípade projekt, o ktorý ide v prejednávanej veci, je tak svojím rozsahom prác, ktoré si vyžaduje, ako aj trvaním predĺženia činnosti priemyselnej výroby elektrickej energie oboch elektrární, ktoré stanovuje, zjavným rizikom ohrozenia cieľov ochrany chránených lokalít, ktoré sa nachádzajú v blízkosti, a to už len z dôvodu samotných spôsobov ich fungovania a osobitne odbermi značných objemov vody uskutočňovanými v blízkej rieke na účely zabezpečenia systému chladenia, ako aj vypúšťania týchto objemov vody, ale aj existencie rizika vážnej nehody, ktoré so sebou nesie (pozri analogicky rozsudky z 10. januára 2006, Komisia/Nemecko, C-98/03, EU:C:2006:3, bod 44, a z 26. apríla 2017, Komisia/Nemecko, C-142/16, EU:C:2017:301, bod 30), pričom nie je potrebné rozlišovať medzi jednotlivými situáciami oboch týchto elektrární.
- 138 Preto taký projekt, ako je projekt vo veci samej, môže významne ovplyvniť chránené lokality v zmysle článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch.

139 Z uvedeného vyplýva, že článok 6 ods. 3 smernice o biotopoch sa má vykladať v tom zmysle, že také opatrenia, o aké ide vo veci samej, spolu s prácami, ktoré sú s nimi neoddeliteľne spojené, predstavujú projekt, ktorý musí byť predmetom primeraného posúdenia jeho vplyvov na dotknutú lokalitu v súlade s touto smernicou, pričom nie je potrebné rozlišovať medzi tým, či sa tieto opatrenia týkajú jednej, alebo druhej z dvoch dotknutých elektrární.

d) O okamihu, keď sa má uskutočniť posúdenie

140 Článok 6 ods. 3 druhá veta smernice o biotopoch spresňuje, že po uskutočnení primeraného posúdenia príslušné vnútroštátne orgány „súhlasia“ s projektom iba po presvedčení sa, že projekt nepriaznivo neovplyvní integritu príslušnej lokality, a v prípade potreby po získaní stanoviska verejnosti.

141 Z toho vyplýva, že k takémuto posúdeniu musí nevyhnutne dôjsť pred týmto súhlasom.

142 Navyše hoci smernica o biotopoch nedefinuje podmienky, za akých orgány „súhlasia“ s určitým projektom podľa článku 6 ods. 3 tejto smernice, pojem „povolenie“ uvedený v článku 1 ods. 2 písm. c) smernice o PVŽP je relevantný pre definovanie zmyslu týchto pojmov.

143 Preto analogicky s tým, ako Súdny dvor rozhodol, pokiaľ ide o smernicu o PVŽP, v prípade, ak vnútroštátne právo stanovuje, že povoloacie konanie sa uskutočňuje vo viacerých etapách, treba konštatovať, že posúdenie vyžadované v článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch sa v zásade musí vykonať hneď, ako sú všetky účinky, ktoré môže mať predmetný projekt na chránenú lokalitu, dostatočne identifikovateľné.

144 V dôsledku toho a z podobných dôvodov ako tie, ktoré sú uvedené v bodoch 87 až 91 tohto rozsudku, taká vnútroštátna právna úprava, ako je zákon z 28. júna 2015, má charakteristiky súhlasu orgánov vo vzťahu k dotknutému projektu v zmysle článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch, a okolnosť, že uskutočnenie tohto projektu musí byť predmetom neskorších aktov, najmä nového individuálneho povolenia na výrobu elektrickej energie na priemyselné účely, pokiaľ ide o jednu z dvoch dotknutých elektrární, nemôže odôvodniť neexistenciu primeraného posúdenia jeho vplyvov pred prijatím týchto právnych predpisov. Navyše, pokiaľ ide o práce neoddeliteľne spojené s opatreniami, o ktoré ide vo veci samej, musia byť v tomto štádiu konania o povolení projektu posúdené, ak sú ich povaha a ich potenciálne vplyvy na chránené lokality dostatočne identifikovateľné, čo prináleží overiť vnútroštátnemu súdu.

145 Vzhľadom na uvedené treba na ôsmu otázku písm. a) až c) odpovedať tak, že článok 6 ods. 3 smernice o biotopoch sa má vykladať v tom zmysle, že také opatrenia, o aké ide vo veci samej, spolu s prácami na modernizácii a zosúladení so súčasnými bezpečnostnými normami predstavujú projekt, ktorý podlieha primeranému posúdeniu jeho vplyvov na dotknuté chránené lokality. Tieto opatrenia musia byť predmetom takéhoto posudzovania pred ich prijatím zákonodarcom. Okolnosť, že realizácia uvedených opatrení si vyžaduje neskoršie akty, ako napríklad vydanie nového individuálneho povolenia na výrobu elektrickej energie na priemyselné účely pre jednu z dotknutých elektrární, nie je v tejto súvislosti rozhodujúca. Práce, ktoré sú neoddeliteľne spojené s týmito opatreniami, musia tiež podliehať takémuto posúdeniu pred prijatím týchto opatrení, pokiaľ sú ich povaha a ich potenciálne vplyvy na chránené lokality v tomto štádiu dostatočne identifikovateľné, čo prináleží overiť vnútroštátnemu súdu.

2. O ôsmej otázke písm. d)

146 Svojou ôsmou otázkou písm. d) sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 6 ods. 4 smernice o biotopoch vykladať v tom zmysle, že cieľ zabezpečiť bezpečnosť zásobovania členského štátu elektrickou energiou predstavuje naliehavý dôvod vyššieho verejného záujmu v zmysle tohto ustanovenia.

- 147 Ako ustanovenie upravujúce výnimku z kritéria povolenia stanoveného v článku 6 ods. 3 druhej vete smernice o biotopoch treba článok 6 ods. 4 tejto smernice vykladať reštriktívne a môže sa uplatňovať až po tom, ako sa vplyvy plánu alebo projektu posúdili podľa ustanovení uvedeného odseku 3 [rozsudok zo 17. apríla 2018, Komisia/Poľsko (Bielovežský prales), C-441/17, EU:C:2018:255, bod 189 a citovaná judikatúra].
- 148 V súlade s článkom 6 ods. 4 prvým pododsekom smernice o biotopoch, ak sa totiž aj napriek negatívne výsledku posúdenia vykonaného podľa článku 6 ods. 3 prvej vety tejto smernice a pri neexistencii alternatívnych riešení musí plán alebo projekt realizovať z naliehavých dôvodov vyššieho verejného záujmu vrátane záujmu spoločenskej alebo ekonomickej povahy, členský štát musí prijať všetky kompenzačné opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby bola celková koherencia sústavy Natura 2000 chránená [pozri v tomto zmysle rozsudky z 20. septembra 2007, Komisia/Taliansko, C-304/05, EU:C:2007:532, bod 81, a zo 17. apríla 2018, Komisia/Poľsko (Bielovežský prales), C-441/17, EU:C:2018:255, bod 190].
- 149 Ak sa navyše v príslušnej lokalite vyskytuje prioritný biotop alebo prioritný druh, článok 6 ods. 4 druhý pododsek smernice o biotopoch stanovuje, že jediné dôvody, ktoré môžu prichádzať do úvahy, sú tie, ktoré sa týkajú zdravia alebo bezpečnosti ľudí, priaznivých dôsledkov primárneho významu na životné prostredie alebo tiež stanoviska Komisie k ďalším nevyhnutným dôvodom vyššieho verejného záujmu.
- 150 Znalosť vplyvov plánu alebo projektu s prihliadnutím na ciele ochrany týkajúce sa dotknutej lokality preto predstavuje nevyhnutný predpoklad uplatnenia článku 6 ods. 4 smernice o biotopoch, pretože inak nemožno posúdiť žiadnu podmienku uplatnenia tejto výnimky. Preskúmanie prípadných naliehavých dôvodov vyššieho verejného záujmu a existencie menej škodlivých alternatívnych riešení totiž vyžaduje zváženie týchto okolností v porovnaní s nepriaznivými vplyvmi, ktoré v uvedenej lokalite spôsobí skúmaný plán alebo projekt. Navyše na účely určenia povahy prípadných kompenzačných opatrení sa zásahy do dotknutej lokality musia identifikovať presne [rozsudky z 20. septembra 2007, Komisia/Taliansko, C-304/05, EU:C:2007:532, bod 83, a zo 17. apríla 2018, Komisia/Poľsko (Bielovežský prales), C-441/17, EU:C:2018:255, bod 191 a citovaná judikatúra].
- 151 V tomto prípade z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že ôsma otázka písm. d) je založená na predpoklade, že štúdie a vypočítania uskutočnené v rámci postupu prijímania opatrení, o ktoré ide vo veci samej, umožnili vykonať posúdenie v súlade s požiadavkami uvedenými v článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch.
- 152 Okrem skutočnosti, že zo spisu predloženého Súdnemu dvoru nevyplýva, že tieto štúdie a vypočítania umožnili uskutočniť posúdenie vplyvov na životné prostredie v súlade s požiadavkami smernice o PVŽP, však vnútroštátne súdu v každom prípade prináleží overiť, či sa možno domnievať, že takéto posúdenie spĺňa aj požiadavky smernice o biotopoch (pozri analogicky rozsudky z 22. septembra 2011, Valčiukienė a i., C-295/10, EU:C:2011:608, bod 62, ako aj z 10. septembra 2015, Dimos Kropias Attikis, C-473/14, EU:C:2015:582, bod 58).
- 153 Aby išlo o taký prípad, je najmä potrebné, ako to bolo pripomenuté v bode 120 tohto rozsudku, aby sa vzhľadom na najlepšie vedecké poznatky v danej oblasti zistili všetky aspekty predmetného plánu alebo projektu, ktoré môžu samostatne alebo v spojení s inými plánmi alebo projektmi ovplyvniť ciele ochrany dotknutých chránených lokalít [pozri v tomto zmysle rozsudky zo 17. apríla 2018, Komisia/Poľsko (Bielovežský prales), C-441/17, EU:C:2018:255, bod 113 a citovanú judikatúru, ako aj z 25. júla 2018, Grace a Sweetman, C-164/17, EU:C:2018:593, bod 40].
- 154 Vnútroštátne súdu tiež prípadne prináleží overiť, či štúdie a vypočítania uskutočnené v rámci postupu prijímania opatrení, o ktoré ide vo veci samej, viedli k negatívnym záverom, pretože inak by nebolo potrebné uplatniť článok 6 ods. 4 smernice o biotopoch.

- 155 Pokiaľ ide o otázku, či cieľ zabezpečiť bezpečnosť zásobovania členského štátu elektrickou energiou predstavuje naliehavý dôvod vyššieho verejného záujmu v zmysle článku 6 ods. 4 prvého pododseku smernice o biotopoch, je najprv potrebné pripomenúť, že záujem, ktorý môže odôvodňovať realizáciu plánu alebo projektu, musí byť súčasne „verejný“ a „vyšší“, čo si vyžaduje, aby mal taký význam, že ho možno porovnať s cieľom ochrany prirodzených biotopov, fauny vrátane voľne žijúceho vtáctva, ako aj rastlín, ktorý sleduje táto smernica (rozsudok z 11. septembra 2012, Nomarchiaki Aftodioikisi Aitoloakarnanias a i., C-43/10, EU:C:2012:560, bod 121).
- 156 V tejto súvislosti možno uviesť, že článok 194 ods. 1 písm. b) ZFEÚ identifikuje bezpečnosť energetických dodávok v Európskej únii ako jeden zo základných cieľov politiky Únie v odvetví energetiky (rozsudok zo 7. septembra 2016, ANODE, C-121/15, EU:C:2016:637, bod 48).
- 157 Navyše v každom prípade cieľ zabezpečiť za každých okolností bezpečnosť zásobovania elektrickou energiou v členskom štáte spĺňa podmienky pripomenuté v bode 155 tohto rozsudku.
- 158 V prípade, že sa v chránenej lokalite, ktorá môže byť ovplyvnená projektom, vyskytuje prioritný typ prirodzeného biotopu alebo prioritný druh v zmysle smernice o biotopoch, však môže len nevyhnutnosť odvrátiť skutočnú a vážnu hrozbu prerušenia zásobovania dotknutého členského štátu elektrickou energiou predstavovať za takých okolností, o aké ide vo veci samej, dôvod týkajúci sa bezpečnosti ľudí, ktorý môže podľa článku 6 ods. 4 druhého pododseku tejto smernice odôvodňovať realizáciu projektu.
- 159 V dôsledku toho je potrebné na ôsmu otázku písm. d) odpovedať tak, že článok 6 ods. 4 prvý pododsek smernice o biotopoch sa má vykladať v tom zmysle, že cieľ zabezpečiť za každých okolností bezpečnosť zásobovania členského štátu elektrickou energiou predstavuje naliehavý dôvod vyššieho verejného záujmu v zmysle tohto ustanovenia. Článok 6 ods. 4 druhý pododsek tejto smernice sa má vykladať v tom zmysle, že v prípade, že sa v chránenej lokalite, ktorá môže byť ovplyvnená projektom, vyskytuje prioritný typ prirodzeného biotopu alebo prioritný druh, čo prináleží overiť vnútroštátnemu súdu, môže len nevyhnutnosť odvrátiť skutočnú a vážnu hrozbu prerušenia zásobovania dotknutého členského štátu elektrickou energiou predstavovať za takých okolností, o aké ide vo veci samej, dôvod týkajúci sa bezpečnosti ľudí v zmysle tohto ustanovenia.

C. O prvej až tretej otázke, ktoré sa týkajú Dohovoru z Espoo

- 160 Svojou prvou až treťou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa Dohovor z Espoo má vykladať v tom zmysle, že také opatrenia, o aké ide vo veci samej, musia byť predmetom posúdenia vplyvu na životné prostredie, ktoré stanovuje.
- 161 V bode 93 tohto rozsudku však bolo uvedené, že také opatrenia, o aké ide vo veci samej, sú súčasťou projektu, ktorý môže mať významné vplyvy na životné prostredie iného členského štátu a ktorý sa musí podrobiť postupu posudzovania svojich cezhraničných vplyvov v súlade s článkom 7 smernice o PVŽP, ktorý zohľadňuje, ako sa to uvádza v jej odôvodnení 15, požiadavky Dohovoru z Espoo.
- 162 V tomto kontexte teda nie je potrebné odpovedať na prvú až tretiu otázku, ktoré sa týkajú Dohovoru z Espoo.

D. O štvrtej a piatej otázke, ktoré sa týkajú Aarhuského dohovoru

- 163 Svojou štvrtou a piatou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 6 Aarhuského dohovoru vykladať v tom zmysle, že požiadavky týkajúce sa účasti verejnosti, ktoré stanovuje, sa uplatňujú na také opatrenia, o aké ide vo veci samej.

- 164 Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že Cour constitutionnelle (Ústavný súd) kladie tieto otázky z dôvodu svojich pochybností o tom, či sa na tieto opatrenia uplatňuje smernica o PVŽP, ktorá má za cieľ, ako to vyplýva najmä z jej odôvodnení 18 až 20, zohľadňovať ustanovenia Aarhuského dohovoru.
- 165 Z odpovedí na šiestu a siedmu otázku však vyplýva, že také opatrenia, o aké ide vo veci samej, predstavujú spolu s prácami, ktoré sú s nimi neoddeliteľne spojené, projekt, ktorý pred svojím prijatím podlieha posúdeniu svojich vplyvov na životné prostredie podľa smernice o PVŽP.
- 166 Preto nie je potrebné odpovedať na štvrtú a piatu otázku.

E. O deviatej otázke týkajúcej sa zachovania účinkov zákona, o ktorý ide vo veci samej

- 167 Svojou deviatou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či právo Únie umožňuje vnútroštátnemu súdu zachovať účinky takých opatrení, o aké ide vo veci samej, počas obdobia nevyhnutného na odstránenie ich prípadnej protiprávnosti vzhľadom na smernice o PVŽP a biotopoch.
- 168 V tejto súvislosti treba konštatovať, že hoci smernica o PVŽP vo svojom článku 2 ods. 1 ukladá povinnosť predchádzajúceho posúdenia projektov, ktoré sa uvádzajú v tomto ustanovení, smernica o biotopoch tiež stanovuje, pokiaľ ide o projekty podliehajúce posúdeniu podľa jej článku 6 ods. 3, že členské štáty môžu prejavíť svoj súhlas len po tom, čo sa v tomto rámci presvedčili, že nepriaznivo neovplyvnia integritu dotknutej lokality.
- 169 Z toho vyplýva, že ani smernica o PVŽP, ani smernica o biotopoch nespresňujú dôsledky, ktoré treba vyvodíť z porušenia povinností, ktoré stanovujú.
- 170 Podľa zásady lojálnej spolupráce stanovenej v článku 4 ods. 3 ZEÚ sú však členské štáty povinné odstrániť protiprávne dôsledky tohto porušenia práva Únie. Príslušné vnútroštátne orgány sú teda povinné prijať v rámci svojich právomocí všetky opatrenia potrebné na nápravu neuskutočnenia posúdenia vplyvov na životné prostredie, napríklad zrušením alebo pozastavením už vydaného povolenia, s cieľom uskutočniť takéto posúdenie (pozri v tomto zmysle rozsudok z 26. júla 2017, Comune di Corridonia a i., C-196/16 a C-197/16, EU:C:2017:589, bod 35 a citovanú judikatúru).
- 171 Takáto povinnosť tiež prináleží vnútroštátnym súdom, na ktoré bola podaná žaloba proti vnútroštátnemu aktu obsahujúcemu takéto povolenie. V tejto súvislosti treba pripomenúť, že procesné podmienky uplatniteľné na takéto žaloby sú vecou vnútroštátneho právneho poriadku každého členského štátu podľa zásady procesnej autonómie členských štátov, a to pod podmienkou, že takéto pravidlá nie sú menej priaznivé ako pravidlá upravujúce obdobné situácie vnútroštátnej povahy (zásada ekvivalencie) a že nevedú k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu výkonu práv priznaných právnym poriadkom Únie (zásada efektivity) (pozri v tomto zmysle rozsudok z 28. februára 2012, Inter-Environnement Wallonie a Terre wallonne, C-41/11, EU:C:2012:103, bod 45, ako aj citovanú judikatúru).
- 172 Z tohto dôvodu súdy, pred ktorými sa v tejto súvislosti vedie konanie, musia prijať na základe svojho vnútroštátneho práva opatrenia smerujúce k pozastaveniu alebo zrušeniu povolenia na projekt prijatého na základe porušenia povinností vykonať posudzovanie vplyvov na životné prostredie (pozri v tomto zmysle rozsudok z 28. februára 2012, Inter-Environnement Wallonie a Terre Wallonne, C-41/11, EU:C:2012:103, bod 46 a citovanú judikatúru).
- 173 Je pravda, že Súdny dvor tiež rozhodol, že právo Únie nebráni vnútroštátnym právnym predpisom, ktoré za určitých okolností pripúšťajú konvalidáciu postupov alebo aktov, ktoré mu odporujú (rozsudok z 26. júla 2017, Comune di Corridonia a i., C-196/16 a C-197/16, EU:C:2017:589, bod 37, ako aj citovaná judikatúra).

- 174 Takáto možnosť nápravy však musí podliehať splneniu podmienky, aby dotknuté osoby nemali nijakú možnosť obchádzať alebo neuplatniť pravidlá práva Únie, a musí mať výnimočnú povahu (rozsudok z 26. júla 2017, *Comune di Corridonia a i.*, C-196/16 a C-197/16, EU:C:2017:589, bod 38, ako aj citovaná judikatúra).
- 175 Hoci v prípade neuskutočnenia posúdenia vplyvov projektu na životné prostredie vyžadovaného smernicou o PVŽP členské štáty musia odstrániť protiprávne dôsledky tohto neuskutočnenia, právo Únie nebráni tomu, aby sa také posudzovanie uskutočnilo v rámci nápravy počas realizácie projektu alebo aj po jeho realizácii za dvoch podmienok, a to na jednej strane, že vnútroštátne predpisy umožňujúce túto nápravu neposkytujú dotknutým osobám možnosť obchádzať alebo neuplatniť pravidlá práva Únie, a na druhej strane, že posúdenie uskutočnené v rámci nápravy sa netýka len budúcich vplyvov tohto projektu na životné prostredie, ale zohľadňuje súbor vplyvov na životné prostredie, ku ktorým došlo od okamihu realizácie uvedeného projektu (pozri v tomto zmysle rozsudky z 26. júla 2017, *Comune di Corridonia a i.*, C-196/16 a C-197/16, EU:C:2017:589, bod 43, ako aj z 28. februára 2018, *Comune di Castelbellino*, C-117/17, EU:C:2018:129, bod 30).
- 176 Analogicky treba konštatovať, že právo Únie s výhradou rovnakých podmienok nebráni ani tomu, aby bola takáto náprava vykonaná v prípade opomenutia predchádzajúceho posúdenia vplyvov dotknutého projektu na chránenú lokalitu, ktoré vyžaduje článok 6 ods. 3 smernice o biotopoch.
- 177 Treba dodať, že jedine Súdny dvor môže výnimočne a z nalievavých dôvodov právnej istoty priznať dočasné pozastavenie účinku neuplatnenia na základe právneho pravidla Únie voči vnútroštátnemu právu, ktoré je v rozpore s týmto pravidlom. Ak by totiž mali vnútroštátne súdy právomoc priznať vnútroštátnym ustanoveniam prednosť pred ustanoveniami práva Únie, s ktorými sú v rozpore, hoci len dočasne, bolo by narušené jednotné uplatňovanie práva Únie (pozri v tomto zmysle rozsudky z 8. septembra 2010, *Winner Wetten*, C-409/06, EU:C:2010:503, body 66 a 67, ako aj z 28. júla 2016, *Association France Nature Environnement*, C-379/15, EU:C:2016:603, bod 33).
- 178 Súdny dvor však v bode 58 svojho rozsudku z 28. februára 2012, *Inter-Environnement Wallonie a Terre wallonne* (C-41/11, EU:C:2012:103), tiež rozhodol, že vnútroštátnemu súdu môže byť po zohľadnení existencie nalievavého záujmu na ochrane životného prostredia, ako to bolo vo veci, v ktorej bol vydaný tento rozsudok, a pokiaľ sú dodržané podmienky konkretizované v tomto rozsudku, výnimočne povolené, aby uplatnil vnútroštátne ustanovenie, ktoré ho oprávňuje zachovať určité účinky zrušeného vnútroštátneho aktu. Z uvedeného rozsudku tak vyplýva, že Súdny dvor priznáva vnútroštátnemu súdu v jednotlivých prípadoch a výnimočne možnosť upraviť účinky zrušenia vnútroštátneho ustanovenia, v prípade ktorého bolo rozhodnuté, že je nezlučiteľné s právom Únie, a to pri dodržaní podmienok stanovených judikatúrou Súdneho dvora (pozri v tomto zmysle rozsudok z 28. júla 2016, *Association France Nature Environnement*, C-379/15, EU:C:2016:603, bod 34).
- 179 V tomto prípade v súlade s judikatúrou citovanou v bode 177 tohto rozsudku prináleží jedine Súdному dvoru stanoviť podmienky, za ktorých možno výnimočne odôvodniť zachovanie účinkov takých opatrení, o aké ide vo veci samej, z nalievavých dôvodov, ktoré sa týkajú bezpečnosti zásobovania dotknutého členského štátu elektrickou energiou. V tejto súvislosti môžu takéto dôvody odôvodňovať zachovanie účinkov vnútroštátnych opatrení, ktoré boli prijaté v rozpore s povinnosťami vyplývajúcimi zo smerníc o PVŽP a biotopoch, len vtedy, keď by v prípade zrušenia alebo pozastavenia účinkov týchto opatrení existovala skutočná a vážna hrozba prerušenia zásobovania dotknutého členského štátu elektrickou energiou, ktorej nemožno čeliť inými prostriedkami a alternatívnymi riešeniami najmä v rámci vnútorného trhu.
- 180 Vnútroštátnemu súdu prináleží posúdiť, či s prihliadnutím na iné dôvody a alternatívne riešenia, ktoré má dotknutý členský štát k dispozícii na zabezpečenie zásobovania elektrickou energiou na svojom území, je výnimočné zachovanie účinkov opatrení napadnutých pred týmto súdom odôvodnené nevyhnutnosťou čeliť takejto hrozbe.

- 181 V každom prípade takéto zachovanie môže pokrývať len časový úsek, ktorý je striktne nevyhnutný na odstránenie protiprávnosti.
- 182 Vzhľadom na vyššie uvedené treba na deviatu otázku odpovedať tak, že právo Únie sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd môže, ak to vnútroštátne právo umožňuje, výnimočne zachovať účinky takých opatrení, o aké ide vo veci samej, ktoré boli prijaté v rozpore s povinnosťami stanovenými v smerniciach o PVŽP a biotopoch, ak je toto zachovanie odôvodnené naliehavými dôvodmi súvisiacimi s nevyhnutnosťou odvrátiť skutočnú a vážnu hrozbu prerušenia zásobovania dotknutého členského štátu elektrickou energiou, ktorej nemožno čeliť inými prostriedkami a alternatívnymi riešeniami najmä v rámci vnútorného trhu. Uvedené zachovanie môže pokrývať len časový úsek, ktorý je striktne nevyhnutný na odstránenie tejto protiprávnosti.

IV. O trovách

- 183 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

1. Článok 1 ods. 2 písm. a) prvá zarážka, článok 2 ods. 1 a článok 4 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/92/EÚ z 13. decembra 2011 o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie sa majú vykladať v tom zmysle, že opätovné začatie priemyselnej výroby elektrickej energie v neprevádzkovanej jadrovej elektrárni na dobu približne desiatich rokov s účinkom odkladu dátumu jej deaktivácie a ukončenia jej činnosti, ktorý pôvodne stanovil vnútroštátny zákonodarca, o desať rokov a odklad termínu pôvodne stanoveného tým istým zákonodarcom na deaktiváciu a ukončenie priemyselnej výroby elektrickej energie v prevádzkovanej elektrárni tiež o desať rokov, teda opatrenia vyžadujúce si práce na modernizáciu dotknutých elektrární, ktoré môžu ovplyvniť fyzický stav daných miest, predstavujú „projekt“ v zmysle tejto smernice, ktorý sa musí v zásade a s výhradou overení, ktoré prináleží vykonať vnútroštátnemu súdu, podrobiť posudzovaniu vplyvov na životné prostredie pred prijatím týchto opatrení. Okolnosť, že ich realizácia si vyžaduje neskoršie akty, ako napríklad vydanie nového individuálneho povolenia na výrobu elektrickej energie na priemyselné účely pre jednu z dotknutých elektrární, nie je v tejto súvislosti rozhodujúca. Práce, ktoré sú neoddeliteľne spojené s uvedenými opatreniami, musia tiež podliehať takémuto posúdeniu pred prijatím tých istých opatrení, pokiaľ sú ich povaha a ich potenciálne vplyvy na životné prostredie v tomto štádiu dostatočne identifikovateľné, čo prináleží overiť vnútroštátnemu súdu.
2. Článok 2 ods. 4 smernice 2011/92 sa má vykladať v tom zmysle, že oprávňuje členský štát vyňať taký projekt, o aký ide v konaní vo veci samej, z posudzovania vplyvov na životné prostredie s cieľom zabezpečiť bezpečnosť jeho zásobovania elektrickou energiou iba v prípade, ak tento členský štát preukáže, že riziko pre bezpečnosť tohto zásobovania je primerane pravdepodobné a že predmetný projekt má naliehavú povahu, ktorá môže odôvodniť neexistenciu takéhoto posudzovania, pokiaľ sú splnené povinnosti stanovené v článku 2 ods. 4 druhom pododseku písm. a) až c) tejto smernice. Takáto možnosť výnimky však existuje bez toho, aby boli dotknuté povinnosti dotknutého členského štátu podľa článku 7 uvedenej smernice.

3. Článok 1 ods. 4 smernice 2011/92 sa má vykladať v tom zmysle, že taká vnútroštátna právna úprava, o akú ide vo veci samej, nepredstavuje osobitný vnútroštátny právny predpis v zmysle tohto ustanovenia, ktorý je podľa tohto ustanovenia vylúčený z pôsobnosti tejto smernice.
4. Článok 6 ods. 3 smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín sa má vykladať v tom zmysle, že také opatrenia, o aké ide vo veci samej, spolu s prácami na modernizáciu a zosúladenie so súčasnými bezpečnostnými normami predstavujú projekt, ktorý podlieha primeranému posúdeniu jeho vplyvov na dotknuté chránené lokality. Tieto opatrenia musia byť predmetom takéhoto posudzovania pred ich prijatím zákonodarcom. Okolnosť, že realizácia uvedených opatrení si vyžaduje neskoršie akty, ako napríklad vydanie nového individuálneho povolenia na výrobu elektrickej energie na priemyselné účely pre jednu z dotknutých elektrární, nie je v tejto súvislosti rozhodujúca. Práce, ktoré sú neoddeliteľne spojené s týmito opatreniami, musia tiež podliehať takémuto posúdeniu pred prijatím týchto opatrení, pokiaľ sú ich povaha a ich potenciálne vplyvy na chránené lokality v tomto štádiu dostatočne identifikovateľné, čo prináleží overiť vnútroštátnemu súdu.
5. Článok 6 ods. 4 prvý pododsek smernice 92/43 sa má vykladať v tom zmysle, že cieľ zabezpečiť za každých okolností bezpečnosť zásobovania členského štátu elektrickou energiou predstavuje naliehavý dôvod vyššieho verejného záujmu v zmysle tohto ustanovenia. Článok 6 ods. 4 druhý pododsek tejto smernice sa má vykladať v tom zmysle, že v prípade, že sa v chránenej lokalite, ktorá môže byť ovplyvnená projektom, vyskytuje prioritný typ prirodzeného biotopu alebo prioritný druh, čo prináleží overiť vnútroštátnemu súdu, môže len nevyhnutnosť odvrátiť skutočnú a vážnu hrozbu prerušenia zásobovania dotknutého členského štátu elektrickou energiou predstavovať za takých okolností, o aké ide vo veci samej, dôvod týkajúci sa bezpečnosti ľudí v zmysle tohto ustanovenia.
6. Právo Únie sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd môže, ak to vnútroštátne právo umožňuje, výnimočne zachovať účinky takých opatrení, o aké ide vo veci samej, ktoré boli prijaté v rozpore s povinnosťami stanovenými v smerniciach 2011/92 a 92/43, ak je toto zachovanie odôvodnené naliehavými dôvodmi súvisiacimi s nevyhnutnosťou odvrátiť skutočnú a vážnu hrozbu prerušenia zásobovania dotknutého členského štátu elektrickou energiou, ktorej nemožno čeliť inými prostriedkami a alternatívnymi riešeniami najmä v rámci vnútorného trhu. Uvedené zachovanie môže pokrývať len časový úsek, ktorý je striktne nevyhnutný na odstránenie tejto protiprávnosti.

Podpisy